

REFERAT Miljø- og Trafikudvalget 2022-25 d. 30-10-2023

Mødedato Mandag d. 30. oktober 2023 kl. 21:01

Mødested Udvalgsværelse 2

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Endelig vedtagelse af Mobilitetspolitik.....	5
Godkendelse af Hastighedsplan 2023-30.....	7
Beslutning om, hvorvidt der skal opstilles et Henning Matzen-monument.....	9
Klimafondsprojekt nr. 5 'Analyse af forsøg med byens indretning for at reducere biltrafikken – forsø	11
Godkendelse af skybrudssikringsprojekt på V.E. Gamborgs Vej.....	15
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Anders Storgaard og Carina Høedt om	16
Permanent udeservering ved Restaurant 1971.....	18
Etablering af affaldsordning for bleer til genanvendelse.....	20
Udviklingsplan Solbjerg Parkkirkegård.....	23
Forslag til beslutning fra rådmand Thyge Enevoldsen om at plante mikro-byskove, Miyawaki-skove	27
Orientering om anmodning fra Frederiksberg Forsynings bestyrelse vedrørende de fælles kommuna	29
Skybrudspakke 2024.....	35
Licens til elbiler.....	42
Godkendelse af projektmateriale for monument ved Forum til minde om frihedskampen.....	44
Mødeplan 2024 for kommunalbestyrelsen og udvalg.....	47

Punkt 165: Meddelelser

00.22.04-P35-16-22

Sagsfremstilling

a. Besigtigelse – Klimatilpasningsprojekter samt cykelsti

Besigtigelse af klimatilpasningsprojekter på Mathilde Fibigers Vej, veje i Fuglebakke kvarteret, Grøndalsvej og Stockflethsvvej, Peter Bangs Vej, etape 2 samt cykelsti på Jens Jessens Vej foreslås berammet mandag den 6. november 2023 kl. 08.15.

Sagerne behandles på udvalgsrådet den 6. november 2023.

Miljø- og Trafikudvalget tog orienteringen til efterretning.

b. Forskrift for brændeovne

Den 31. oktober 2022 blev udvalget orienteret om, at forvaltningen havde afgivet høringssvar til forslag til bekendtgørelse om kommunale forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af ældre brændeovne og pejseindsatse i områder med kollektiv varmforsyning.

I den forbindelse anmodede udvalget om en sag om udmøntning af lovgivningen ved et forbud på Frederiksberg, hvilket også er i tråd med den politiske beslutning om brændeovne i forbindelse med vedtagelsen af Kommuneplantillæg Grøn omstilling. Lovgivningen trådte i kraft den 1. juli 2023. Lovgivningen giver mulighed for, at der udarbejdes en forskrift eller et tillæg til en eksisterende forskrift, der forbyder brændeovne fra før 1. juli 2008, hvor brændeovnsbekendtgørelsen trådte i kraft.

Brændeovne fra før 1. juli 2008 er ikke omfattede af særlige godkendelseskrav i forhold til partikelforening. Der er tradition for, at Frederiksberg Kommune og Københavns Kommune samarbejder om miljøforskrifter. Partikelforening er ikke kun et lokalt problem, og det vil derfor være hensigtsmæssigt også i denne sag at samarbejde med Københavns Kommune. Dette samarbejde er i sin spæde start, og By-, Kultur- og Miljøområdet forventer at kunne forelægge et forslag til en brændeovnsforskrift primo 2024.

Miljø- og Trafikudvalget tog orienteringen til efterretning.

c. Høring af bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse m.v. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. samt ændring af vejledning til miljøtilsynsbekendtgørelsen

Miljøstyrelsen har sendt et udkast til ”bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse m.v. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. samt ændring af vejledning til miljøtilsynsbekendtgørelsen” i høring med frist den 27. oktober 2023.

Ændringen i lovgivningen betyder, at kommunerne fremadrettet selv skal fastsætte det gebyr, der opkræves ved en række tilsynsopgaver. Indtil nu har dette gebyr været fastsat af Miljøstyrelsen. Der vil være et ressourcetræk for kommunen forbundet med opgaven, idet gebyret årligt skal udregnes og forelægges til politisk godkendelse. Udover det har det ingen praktisk betydning for Frederiksberg Kommune. Gebyret skal jf. lovgivningen fastsættes, så det dækker både direkte og indirekte omkostninger, herunder også den relevante andel af myndighedens omkostninger til overhead relateret til miljøarbejde.

Forvaltningen vurderer, at der ikke er behov for at sende et høringssvar. Forvaltningen forelægger en sag for udvalget, når gebyret skal godkendes – såfremt lovgivningen vedtages.

Miljø- og Trafikudvalget tog orienteringen til efterretning.

d. Udskiftning af træer på Thurøvej

Forvaltningen har igennem flere år fulgt træbeplantningen på Thurøvej, da den har vist tydelige tegn på svækkelse.

Træbestanden på Thurøvej består af 20 asketræer *Fraxinus angustifolia* 'Raywood' og er plantet i slutningen af 1990'erne som erstatning for en række elmetræer, der var gået til på grund af elmesygen. Asketræerne er vokset op med en uheldig kroneopbygning med mange spidse grenvedhæftninger, der sammen med det hårde vejr, som er kendetegnede for ask, har gjort, at kronerne er meget vindfølsomme. Den oftere forekommende kraftige vind - også om sommeren - har medført, at stort set alle træer på Thurøvej har mistet en eller flere større grene i kronen.

I forbindelse med stormen i august, og den seneste storm den 19. – 21. oktober 2023, er der knækket flere større grene af vejtræerne på Thurøvej. Træerne er nu så svækkede eller ødelagte, at det ikke er forsvarligt at have dem stående i længere tid, og forvaltningen har derfor besluttet at fjerne alle træerne i løbet af januar og februar måned 2024. Da det er et stort antal træer, der fjernes, vil erstatningen ske over en toårig periode i henholdsvis 2024 og 2025.

Beboerne på Thurøvej informeres i uge 44.

Miljø- og Trafikudvalget tog orienteringen til efterretning.

e. Indvielse af Irma-flisen

Fredag den 3. november kl. 14.30 indvies Irma-flisen ved den nuværende Irma ved Codanhus. Udvalget inviteres med til besigtigelsen, hvor også borgmesteren vil deltage.

Miljø- og Trafikudvalget tog orienteringen til efterretning.

Punkt 166: Endelig vedtagelse af Mobilitetspolitik

05.00.00-P00-1-19

Resume

Miljø- og Trafikudvalget besluttede den 8. maj 2023 at sende udkast til mobilitetspolitik for Frederiksberg i fire ugers offentlig høring. Høringen er afsluttet, og mobilitetspolitikken fremlægges med denne sag til endelig beslutning. Høringen har ikke givet anledning til ændringer i selve mobilitetspolitikken, men der er i sagen forslag til et par mindre administrative opdateringer.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller

at resultatet af høringen tages til efterretning og udkast til mobilitetspolitikken godkendes.

Sagsfremstilling

Det daværende By- og Miljøudvalg besluttede den 11. marts 2019 at igangsætte udarbejdelsen af en mobilitetspolitik for Frederiksberg. Mobilitetspolitikken sætter rammen for den fremtidige mobilitet på Frederiksberg. Det blev samtidig besluttet, at mobilitetspolitikken også skulle omhandle mobiliteten for ældre og borgere med handicap samt indeholde et trafikhierarki.

Miljø- og Trafikudvalget vedtog efterfølgende den 8. maj 2023, at udkast til mobilitetspolitikken, med de faldne bemærkninger, kunne sendes i fire ugers offentlig høring. Udkast til den version af mobilitetspolitikken, som har været sendt i høring, findes i bilag 1.

Høring og ændringer i udkast til mobilitetspolitik for Frederiksberg

Mobilitetspolitikken har været i høring i perioden den 26. maj 2023-22. juni 2023. Forvaltningen har modtaget 12 høringssvar. Der er heriblandt høringssvar fra Seniorrådet, Handicaprådet, Movia og Rådet for bæredygtig trafik. Høringssvarene kan ses i fuld længde i bilag 2. De indkomne høringssvar omhandler i nogen grad det specifikke indhold i det fremlagte udkast til mobilitetspolitik, men indeholder i højere grad beskrivelser af konkrete oplevelser eller forslag til handlinger. Høringssvarene understøtter i høj grad indholdet i flere af principperne samtidig med, at de understreger nødvendigheden af at sætte rammer og retning for arbejdet med mobiliteten på Frederiksberg. Flere høringssvar nævner ældres oplevelse af mobiliteten på Frederiksberg.

Høringssvarene kan inddeles i temaer og er kommenteret i dybden af forvaltningen i bilag 3. Temaerne er:

- Udkast til Mobilitetspolitikens indhold – generelt
- Tryghed og adfærd
- Fodgængere
- Cyklister og cyklistadfærd
- Kollektiv trafik (metro, S-tog og bus)
- Biler
- Konkrete steder
- anbefalinger og eksempler fra andre steder
- Ønsker at deltage fremadrettet

Høringssvarene giver samlet set ikke anledning til ændringer i udkast til mobilitetspolitikken, idet flere af de efterspurgte elementer allerede indgår i udkastet eller omhandler emner, der ligger uden for mobilitetspolitikken eller hos andre aktører end kommunen. De konkrete input, der også er indløbet i forbindelse med høringssvarene, følges op af forvaltningen.

Forvaltningen foreslår følgende mindre ændringer i udkast til mobilitetspolitik for Frederiksberg:

- På side 6 og 12 opdateres med en tydeligere reference til TU (Transportvaneundersøgelsen, DTU)

- På side 10 opdateres status på de planer, der ved behandlingen i maj, var i udkast.

Handlinger og opfølgning

Implementering af mobilitetspolitikken for Frederiksberg forudsætter, at der arbejdes efter principperne for planlægning i kommende projekter i byen, og at tiltagene indarbejdes i disse projekter - og/eller der kan afsættes et selvstændigt budget hertil. Mobilitetspolitikken vil danne grundlag, når der udformes vej- og mobilitetsprojekter samt ved udmøntning af f.eks. trafikikkerhedspuljen og implementering af DK2020 klimaplanen. Opfyldning af målsætningerne forudsætter dog også konkrete målrettede indsatser - herunder både mindre og større projekter, der f.eks. ændrer på indretningen af vejarealer for at forbedre forholdene for fodgængere, cyklister og kollektiv trafik, adfærdskampagner, som understøtter både tryghed, sikkerhed og tydeliggør muligheder for transportmiddelvalg blandt trafikanter i alle aldre samt analyser. Målrettede indsatser vil kræve, at der afsættes et selvstændigt budget hertil. Flere indsatser skal ligeledes forankres og koordineres på tværs af forvaltningsområder.

Det beskrives i mobilitetspolitikken, at den følges op med en årlig status for målsætningerne og forslag til handlinger. Opfølgning af status for enkelte af målsætningerne forudsætter, at de enten kan indgå i den eksisterende borgerundersøgelse, der udføres hvert andet år, eller at der afsættes budget hertil. I forbindelse med vedtagelsen af Budget 2024 er der afsat midler til "grøn omstilling og mere biodiversitet". En del af denne pulje vil eventuelt kunne bruges til realisering af grønne mobilitets tiltag.

Forvaltningen vil på den baggrund fremlægge en sag for udvalget primo 2024 med forslag til selvstændige handlinger, som opfølgning på mobilitetspolitikken.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at mobilitetspolitikken sætter retning og ramme for at integrere arbejdet med mobiliteten på Frederiksberg frem mod 2030 samtidig med, at politikken understøtter andre gældende politikker, strategier og planer, heriblandt Frederiksbergstrategien, Kommuneplan 21, temarevision "grøn omstilling" og DK2020-klimaplanen. Det vurderes endvidere, at politikens vision, trafikhierarki og målsætninger ved implementering kan medvirke til at gøre det lettere og mere attraktivt at vælge aktiv og bæredygtig transport. Anvendelse af principperne vurderes at bidrage til at give borgere og brugere af byen god mobilitet og samtidig en god oplevelse af Frederiksberg.

På baggrund af en screening af målsætningernes effekt er det forvaltningens vurdering, at opfyldelse af målsætningerne i mobilitetspolitikken vil kunne indfri den reduktion i kørte km, som DK2020-klimaplanen har sat for at opnå en reduktion af CO₂-udledningen. Målsætningerne vil derudover understøtte beslutningen om, at Frederiksberg skal være CO₂-neutral i 2030. Samtidig kan målsætningerne danne grundlag for at opjustere klimaplanens forudsætninger for at reducere det fremskrevne antal kørte km i bil i næste revision af DK2020-klimaplanen.

Det er endvidere forvaltningens vurdering, at implementering af udkast til Mobilitetspolitik for Frederiksberg forudsætter, at der arbejdes med principperne i politikken i de kommende projekter i byen, samt at der defineres selvstændige handlinger som opfølgning på politikken, som fremlægges i en sag for udvalget primo 2024.

Økonomi

Sagen har i sig selv ikke økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen

Bilag

Bilag 1 - Udkast til mobilitetspolitik - version som var i høring

Bilag 2 - Samlede høringssvar vedr. udkast til mobilitetspolitik

Bilag 3 - Opsamling på offentlig høring af udkast til mobilitetspolitik

Punkt 167: Godkendelse af Hastighedsplan 2023-30

05.00.00-G01-20-22

Resume

Forvaltningen har udarbejdet et forslag til hastighedsplan, som forelægges til Miljø- og Trafikudvalgets godkendelse. Hastighedsplanen giver et billede af de nuværende hastighedsforhold på Frederiksberg samt resultatet af en undersøgelse af borgernes tryghed og har fokus på, hvor der kan arbejdes med hastighedsgrænserne og trygheden. Derudover indeholder planen forslag til, hvordan der kan ske en større ensartethed i skiltning og afmærkning samt principper for, hvordan skiltning af nye hastighedsgrænser i byen opnås.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller,
at Hastighedsplan 2023-30 godkendes.

Sagsfremstilling

Forvaltningen trak sagen fra dagsordenen den 21. august 2023, idet der var væsentlige oplysninger i planudkastet (bilaget), som ikke fremgik af selve sagsfremstillingen. Aktuelle sagsfremstilling er justeret i overensstemmelse med planudkastets indhold.

Kommunalbestyrelsen besluttede på møde den 17. maj 2021, at der skulle udarbejdes en hastighedsplan for Frederiksberg Kommune på baggrund af forslag fra daværende 2. viceborgmester Michael Vindfeldt (A), kommunalbestyrelsesmedlem Gunvor Wibroe (A), rådmand Thyge Enevoldsen (Ø), daværende rådmand Lone Loklindt (B), kommunalbestyrelsesmedlem David Munis Zepernick (B) og forhenværende kommunalbestyrelsesmedlem Thomas Baark (B). Beslutningen indeholder desuden, at hastighedsplanen skal indeholde en systematisk kortlægning af de trafikale forhold, trafik- og hastighedsmålinger (og heri et særligt fokus på de steder, hvor der køres for stærkt) samt trafikulykker og utryghed.

Forvaltningen har på den baggrund udarbejdet et forslag til hastighedsplan. Planen bygger på en faktisk gennemgang og opstilling af hastighedsdata. Utryghed, som ikke er en målbar størrelse, er afdækket via en borgerdialog og heri specifik inddragelse af skoler og børneinstitutioner samt relevante interesseorganisationer som Seniorrådet, Handicaprådet og Dansk Cyklistforbund.

Det generelle billede

Frederiksberg er i den positive situation, at målinger viser, at det generelle hastighedsniveau ligger lavt; omkring 32 km/t - og dermed på et niveau, der ikke giver anledning til bekymring set i relation til trafiksikkerheden. Der er meget sjældent hastighedsrelaterede uheld i kommunen, og hastighedsgrænserne overholdes i høj grad. Men der er indimellem enkelte bilister – om end meget få, som overskrider hastighedsgrænserne i væsentlig grad. Dette – og andre forhold, såsom tætheden i trafikken og omgivelserne - kan for nogle føre til følelsen af utryghed i trafikken - herunder specielt de bløde trafikanter. Det er derfor vigtigt at arbejde bevidst og målrettet med trafiksikkerhed, -tryghed og -hastighed i byen. I arbejdet med at finde løsninger er det nødvendigt at kende til og skelne mellem trafiksikkerhed og -tryghed.

På Frederiksberg findes der allerede mange steder en regulering af hastigheden ved både trafikdæmpende tiltag og skiltning. Da mange af løsningerne er sket over tid og uden afsæt i en sammenhængende plan, kan det for trafikanterne være forvirrende, at der ikke er en entydighed i den måde, tiltagene er etableret og afmærket på. Hastighedsplanen skal derfor også bidrage til at skabe mere sammenhæng og gennemskuelighed ved at anvende de samme løsninger og skiltninger i sammenhængende områder, så bilisterne ikke forvirres over forskellige hastighedsrestriktioner i det område, de færdes i. F.eks. skal veje med samme karakter typisk have samme hastighedsdæmpende udtryk.

Hastighedsplanens tilgang

I hastighedsplanen arbejdes der med en prioriteret indsats i tre trin:

1. Først og fremmest ses der nærmere på de strækninger, hvor hastighederne ligger højest, primært vurderet ud fra 85%-fraktilen for de pågældende strækninger, og hvor der færdes mange børn og ældre.
2. Derefter er der fokus på at få byens boligområder inddelt og vurderet. Hastighedsgrænsen foreslås her skiltet ned til 30 eller 40 km/t.

3. Til sidst ses på byens trafikveje, hvor det foreslås at gennemgå trafikvejene med henblik på, at nogle kan skiltes til 40 km/t og andre indrettes, så det sikres, at den generelle hastighedsgrænse overholdes. Der skal i dette tiltag udarbejdes en trafikal analyse af hver enkel strækning til en vurdering af, hvorvidt der skal etableres hastighedsdæmpende foranstaltninger som for eksempel bump og indsnævring af kørebanebredderne.

For at sikre den rigtige proces kræves en tæt dialog med politiet og Vejdirektoratet for at få indhentet de nødvendige godkendelser.

Herudover kan der også arbejdes for at nedsætte den generelle hastighedsgrænse på byzonetavlen. Ændring af byzonetavlen vil minimere antallet af skilte, der skal opsættes, og medføre bedre overblik og en mere generel adfærdsændring. Ved en generel nedsættelse af hastigheden fra 50 km/t til 40 km/t skal der ses på, om der er strækninger blandt de primære trafikveje, hvor en højere hastighed kan accepteres - f.eks. den ydre del af Roskildevej, der er facadeløs.

Derudover er det vigtigt at sikre, at hastighedsdæmpende tiltag ikke indirekte medfører en overflytning af trafik til andre veje, hvorfor veje inden for et afgrænset område, nødvendigvis skal vurderes som en helhed.

Københavns Kommune arbejder også med at nedsætte hastighedsgrænserne i byen og har på nuværende tidspunkt politisk accept af deres fremtidige arbejde med at nedsætte hastigheden i hele byen med 10 km/t. Københavns Kommune er i den forbindelse i dialog med politiet og Vejdirektoratet for at kunne opnå samtykke til deres ønskede hastighedsnedsættelser, men der er endnu ikke nogen afklaring herpå.

På nuværende tidspunkt har Københavns Kommune fået politiets samtykke til etablering af 40 km-zoner i to zoner i boligområderne i Valby og Vanløse (på Jernbane Allé) samt på følgende strækninger: Peter Bangs Vej (fra O2 til kommunegrænsen), Borups Allé (fra Hillerødgade til kommunegrænsen) og Godthåbsvej (fra O2 til kommunegrænsen). Det bemærkes, at København Kommunes afsæt for nedsættelse af hastigheden primært er at opnå en reduktion i transportens CO₂-udledning.

Det skal hertil bemærkes, at det gennemsnitlige hastighedsniveau på Frederiksberg generelt ligger relativt lavt (32 km/t). En nedsættelse af hastighedsgrænsen fra 50 km/t til 40 km/t forventes derfor ikke at betyde en tilsvarende reduktion i gennemsnitshastighederne, men vil formentlig give en øget tryghed. Ligeledes forventes der ikke en hørbar ændring i støjniveauerne generelt. De højeste hastigheder ses i ydertimerne, hvor trafikken er mindst intensiv, og i disse perioder kan en nedsættelse af hastighedsgrænsen formentlig få en mindre betydning for en lavere støjbelastning. Forhold, der har betydning for vejtrafikstøjen, er støj fra motoren og fra dækkene afhængigt af belægningens kvalitet. Derudover betyder vejenes topografi, fordelingen af køretøjstyper, hvor det især er andelen af tung trafik, der har stor betydning, ligesom acceleration og deceleration har betydning herfor.

By-, Kultur- og Miljøområdes vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at hastighedsplanen giver et godt grundlag for det fortsatte arbejde med at tilpasse hastigheden og øge trygheden på vejene på Frederiksberg. Eksekveringen vil kræve en fokuseret indsats med god dialog og samarbejde med politiet med henblik på godkendelse af tiltagene - samt dialog med hhv. Vejdirektoratet og Københavns Kommune.

Økonomi

Denne sag har ikke i sig selv ingen økonomiske konsekvenser. Ved konkrete fremtidige beslutninger på enkeltstrækninger vil der eventuelt skulle afholdes midler til ny skiltning. I de konkrete tilfælde vil der blive taget stilling til, om skiltningen kan afholdes inden for skilte- og afmærkningskontoen, eller om det kræver supplerende midler.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Historik

Indstilling 21. august 2023, pkt. 128:

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller, at udkastet til Hastighedsplan 2023-30 godkendes.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 21. august 2023, pkt. 128:

Sagen blev trukket fra dagsorden af forvaltningen.

Bilag

Hastighedsplan2023-30_udkast

Punkt 168: Beslutning om, hvorvidt der skal opstilles et Henning Matzen-monument

04.00.00-G01-10-23

Resume

Miljø- og Trafikudvalget skal med denne sag tage stilling til, om forvaltningen skal arbejde videre med rådmand Nikolaj Bøghs forslag om at opstille et Henning Matzen monument ved Den Sønderjyske By. Monumentet kræver en større renovering, der forventes at beløbe sig til 500.000 kr., hvilket forvaltningen ikke i det nuværende budget kan pege på finansiering til.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget vedtog, at der ikke opstilles et Henning Matzen-monument i området omkring Henning Matzens Vej.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt der skal opstilles et Henning Matzen-monument i området omkring Henning Matzens Vej.

Sagsfremstilling

Rådmand Nikolaj Bøgh har via kommunens KBS-ordning (ordning, hvor Kommunalbestyrelsens medlemmer har mulighed for at stille skriftlige spørgsmål til forvaltningen) stillet forslag om, at Frederiksberg Kommune opstiller det Henning Matzen-monument, der ligger i Slots- og Kulturstyrelsens depot, og som tidligere har været opstillet i Kongens Have. Forslaget lyder på at opstille monumentet på den lille plads, hvor Henning Matzens Vej og A.D. Jørgensens Vej møder hinanden i Den Sønderjyske By.

Monumentet og dets tilstand

Forvaltningen har været i kontakt med Slots- og Kulturstyrelsen samt besøgt monumentet. Det er muligt for Frederiksberg Kommune at få overdraget monumentet, men monumentet kalder på en noget omfattende restaurering, inden det kan opstilles. Slots- og Kulturstyrelsen ejer monumentet og har fremsendt et historisk foto (vedlagt som bilag 1). Monumentet ligger for nuværende nedpakket i Slots- og Kulturstyrelsens magasiner i Kongens Bryghus på Slotsholmen.

Slots- og Kulturstyrelsen stiller sig positive over for at få monumentet ud af gemmerne og oplyser, at de allerede har fået en henvendelse på at overtage Matzen-monumentet fra en privat forening – Elersianersamfundet. Elersianersamfundet har forespurgt om opstilling i kollegiets have i Store Kannikestræde 9, hvor Henning Matzen havde sin daglige gang. Slots- og Kulturstyrelsen har talt med foreningen om Frederiksberg Kommunes interesse, og SLKS har efterfølgende oplyst, at Elersianersamfundet er interesseret i, at monumentet kommer til sin ret for eksempel ved Den Sønderjyske By, hvor Henning Matzens Vej er beliggende, og hvor offentligheden vil kunne opleve monumentet. Slots- og Kulturstyrelsen er dermed positive over for forespørgslen fra Frederiksberg Kommune og vil gerne mediere dialogen med den anden interesserede part.

Slots- og Kulturstyrelsen er som udgangspunkt ikke interesseret i at låne eller udleje monumentet, da styrelsen vurderer, at dette vil komplicere vedligehold og restaurering fremadrettet. Afhentning og restaurering inden opstilling samt fremtidig vedligehold vil i givet fald være "for kommunens regning". Ved indgåelse af en eventuel aftale skal der udarbejdes et overdragelsesdokument mellem Slots- og Kulturstyrelsen og Frederiksberg Kommune, der beskriver forpligtigelserne for den fremtidige ejer.

Besigtigelse

Forvaltningen har besøgt monumentet i Kongens Bryghus med stenhugger fra Slots- og Kulturstyrelsens enhed for restaurering med henblik på at vurdere monumentets restaureringsbehov. Som det fremgår af det historiske foto (jf. bilag 1) og vedlagte fotos fra besigtigelsen (jf. bilag 2) består monumentet af følgende elementer: Søjle, inskription og base i Nexøsandsten, Kvindefigur i bronze samt Vase og portræt i hvid marmor.

Monumentets dele er blevet adskilt ved nedtagning, og der er ikke umiddelbart et fundament i magasinet, ligesom elementernes overflader er snavsede af alger, vind og vejr. Monumentets dele vil derfor ved opstilling skulle fastgøres til hinanden, ligesom der vil skulle fremstilles et fundament, som monumentet vil skulle forankres til. Monumentets dele vil herefter skulle renses og nogle dele overfladebehandles efter forskellige teknikker for hver type materiale. Til sidst vil der skulle fuges mellem fundamentets dele.

Om Henning Matzen

Henning Matzen (f. 1840-1910) var en dansk jurist og politiker. Efter at have bedrevet retshistorisk forskning blev Henning Matzen udnævnt til professor ved Københavns Universitet i 1870 - en post han beholdte til sin død. Henning Matzen var rektor for Københavns Universitet. Han var medlem af Landstinget for Højre, hvor han blev én af Højres ledende skikkelser i den såkaldte forfatningskamp og som støtte for Estrup i de følgende år. Fra 1894-1902 var Henning Matzen Landstingets formand (kilder: danmarkshistorien.dk og wikipedia.dk).

Henning Matzen uddybede sit grundsyn på forfatningen i lærebogsfremstillingen 'Den danske forfatningsret I-III', der hviler på den grundlæggende betragtning, at kongen og de parlamentariske forsamlinger er sideordnede deltagere i statsmagten, men således at kongen er indehaver af den almindelige statsmagt (kilde: lex.dk).

Henning Matzen er begravet på Assistens Kirkegård i København, hvor hans gravmonument kan ses.

Kontekst og placering

Frederiksberg Kommunes Stadsarkiv har undersøgt Henning Matzens tilknytning til Frederiksberg, og der er ikke umiddelbart noget i arkiverne, der tyder på, at han har boet eller haft virke på Frederiksberg. Den Sønderjyske By vil derfor være det mest oplagte område at undersøge ift. en eventuel opsætning af monumentet.

Forvaltningen er i dialog med Frederiksberg Boligfond om et eventuelt samarbejde om en opstilling af Henning Matzen-monumentet i området omkring Henning Matzens Vej. Frederiksberg Boligfonds bestyrelse vil skulle godkende opstillingen.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at man ved genopstilling og restaurering af monumentets dele kan gennemføre en værdig genskabelse af monumentet. Dette arbejde udgør dog en anseelig omkostning, som ikke er indeholdt i budgettet, og der vil derfor skulle rejses midler til projektet. Dette vil eventuelt kunne ske via fondsstøtte. Forvaltningen vurderer desuden, at en eventuel placering af Henning Matzen-monumentet primært vil være relevant i området omkring Henning Matzens Vej, da stadsarkivet ikke har kunnet spore, at Henning Matzen har haft en særlig tilknytning til Frederiksberg.

Forvaltningen bemærker, at det er værd at overveje relevansen af at erhverve og restaurere et monument fra en tidsperiode, som i forvejen er rigt repræsenteret på Frederiksberg, frem for skulpturer af personligheder fra nyere tid med særlig tilknytning til Frederiksberg. Det bemærkes desuden, at der kunne ligge en overvejelse i at balancere repræsentationen af navngivne mandlige og kvindelige personligheder i byen. Frederiksberg huser godt 30 skulpturer af navngivne personer, hvoraf ca. fire er af navngivne kvinder (Dronning Louise, Kamma Rahbek med Knud Lyne, Kejserinde Dagmar og Betty Nansen).

Økonomi

Restaurering og opstilling af monumentet vil beløbe sig til ca. 630.000 kr., hvilket forvaltningen ikke i det nuværende budget kan pege på finansiering til. Dels vil monumentet skulle samles (det består af flere typer materialer, der kræver hver sin behandlingsmetode), dels vil der skulle etableres et fundament.

Forvaltningen har indhentet et estimat på opgaven fra et stenhuggerfirma, der udgør ca. 575.000 kr. samt et estimat fra FGV på etablering af fundament på ca. 55.000 kr. Udgift til istandsættelse og opstilling af monumentet er anslået på et indledende stade. Forvaltningen vil desuden pege på muligheden for at rejse midler til projektet og eventuelt i samarbejde med fonde.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Bilag

Bilag 1

Bilag 2

Punkt 169: Klimafondsprojekt nr. 5 'Analyse af forsøg med byens indretning for at reducere biltrafikken – forslag til udmøntning af forsøg'

05.00.00-P00-1-21

Resume

Som en del af klimafondsprojekt nr. 5 'Analyse af forsøg med byens indretning for at reducere biltrafikken' forelægges udvalget forslag til udmøntning af tre forsøg. Sagen er tidligere behandlet i daværende Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalg, hvor det blev besluttet, at udvalget skulle have fremlagt en sag med forslag til tre forsøg. Forsøgene omhandler hhv. grøn bølge for cyklister, vejlukning ved Dr. Abildgaards Allé samt begrønning af Eversvej. Sagen beskriver forslag til forsøgenes indhold, en overordnet skitse for evaluering samt angivelse af, hvornår det vil være muligt at gennemføre forsøgene.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at der tages stilling til om ét eller flere af forsøgene skal igangsættes med henblik på gennemførelse i henholdsvis 2024 og 2025.

Sagsfremstilling

Klimafondsprojekt nr. 5 'Analyse af forsøg med byens indretning for at reducere biltrafikken' er en del af sagen om udmøntning af Klimafonden 2021-2025, som blev vedtaget af Magistraten den 31. maj 2021 (vedlagt som bilag 1). Projektets opdrag og målsætning er gengivet herunder, hvoraf det bl.a. fremgår, at CO₂-reduktion ikke er et direkte mål i sig selv:

"Som en del af arbejdet med mobilitetspolitikken skal der udarbejdes analyse og konsekvensberegning af muligheder for at indrette byen med det formål at reducere biltrafikken. Analysen skal munde ud i forslag til konkrete anlægsprojekter, der har til formål at reducere biltrafikken, fx:

- *Forsøg med ny indretning af udvalgte veje på forskellige måder, som nedsætter fremkommeligheden og eventuelt hastighed.*
- *Reduktion af bilparkeringspladser.*
- *Forsøg med etablering af trafik-øer (lukkede områder, hvor man kan køre ind og ud af zonen, men ikke rundt og på tværs i zonen)."*

Kobling til udarbejdelse af udkast til mobilitetspolitik

Som en del af temamøde 2 om mobilitetspolitikken den 23. marts 2022 blev daværende Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalg præsenteret for de to analyser, som danner baggrund for forslag til forsøg med byens indretning for at reducere biltrafikken (jf. klimafondsprojekt nr. 5). I den ene analyse beskrives otte virkemidler, der kan anvendes til at reducere trafikken ved at ændre på byens indretning. Den anden analyse beskriver en trafikmodelberegning med trafikmodellen COMPASS (Copenhagen Model for Person Activity Scheduling & Simulations), som beskriver trafiksituationen i hhv. 2021, 2025 og 2035, hvis der ikke ændres på byens indretning.

Den 13. juni 2022 fik daværende Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalg forelagt første delrapportering vedrørende projektet, bestående af de to analyser samt forslag til forsøg. Sagen blev udsat til hhv. den 7. og 28. november 2022. Udvalget vedtog den 28. november 2022, at forvaltningen skulle udarbejde et forslag til forsøg med grøn bølge for cyklister, forslag til forsøg med begrønning af Eversvej samt forslag til forsøg med lukning af Dr. Abildgaards Allé, idet forvaltningen blev anmodet om at forelægge en sag med forslag til konkret udmøntning.

Forsøg

De udvalgte forsøg afprøver tre forskellige virkemidler, som kan medvirke til at reducere biltrafikken og fremme aktive og bæredygtige transportvaner. De tre forsøg er alle udformet som midlertidige, dog vil signalprogrammer vedrørende grøn bølge for cyklister først blive reetableret efter evt. politisk beslutning herom. Alle tre forsøg var oprindeligt planlagt, så de kunne igangsættes i slutningen af foråret 2024 med forventet afslutning ultimo september 2024. Det er dog ikke muligt at gennemføre forsøget med lukning af en mindre vej mod en større vej ved Dr. Abildgaards Alle/Thorvaldsensvej

i foråret/sommeren 2024 som følge af, at sagerne vedr. valg af forsøg er blevet udsat samtidig med, at tidsplanen for klimatilpasningsprojektet på L. I. Brandes Alle og N. J. Fords Alle er blevet justeret. De tre forsøg er uddybende beskrevet i bilag 2, 3, og 4.

Forsøg i 2024

- Grøn bølge for cyklister på Gammel Kongevej, jf. bilag 2
 - et forsøg med grøn bølge for cyklister vil påvirke fremkommeligheden for den øvrige trafik – herunder særligt busser, da der allerede er en vis samordning af trafiksignalerne for biltrafikken i dag.
 - trafikanterne på cykelstierne er en uhomogen gruppe, der kører med forskellige hastigheder, hvilket vil gøre det svært at samordne en grøn bølge for alle på cykelstierne. Det er ikke muligt at skabe den perfekte samordning i begge retninger på samme tid, og forvaltningen anbefaler derfor at trafiksignalerne samordnes for cyklisterne i indadgående retning om morgenen og udadgående retning om eftermiddagen, da det er her, at antallet af cyklister er størst.
 - forsøget forventes at kunne opstartes primo 2024 og vil have en længere varighed end forsøgene med ændring af vejarealerne.
- Begrønning af Eversvej, jf. bilag 3
 - et forsøg med begrønning af Eversvej og opstramning af vejprofilet vil give vejen et andet udtryk og vil være med til at sænke hastigheden, for de biler der svinger ud og ind ad Eversvej.
 - i dag opleves den brede vejprofil mod Finsensvej udefineret, da det ikke er entydigt, hvor svingende bilister placerer sig.
 - forsøget forventes at kunne opstartes i maj 2024. Gennemførelse af forsøget forudsætter, at renovering af bygning på den østlige side af vejen er afsluttet. Renoveringen forventes afsluttet 1. december 2023, men der er mulighed for, at renoveringsperioden forlænges. Forsøget skal også koordineres med klimatilpasningsprojekt på V.E. Gamborgsvej.
 - Forudsætter politiets samtykke.

Forsøg i 2025

- Vejlukning ved Dr. Abildgaards Allé, jf. bilag 4
 - vejlukning af sideveje mod større vej findes flere steder på Frederiksberg - nogen steder med og andre steder uden et lille byrum.
 - det er et virkemiddel, der kan gøre det lettere at vælge gang og cykel end bil på korte ture, men hvor det fortsat er muligt at anvende bil. Vejlukningen giver desuden mulighed for at gøre området mere grønt og øge biodiversiteten.
 - ved placering af forsøget på Dr. Abildgaards Allé er der også mulighed for at ændre indretningen i perioden, så Dr. Abildgaards Allé ikke kan anvendes som forbindelse mellem Rolighedsvej og Thorvaldsensvej og dermed reducere den gennemkørende trafik på Dr. Abildgaards Allé.
 - forsøget forventes at kunne opstartes i maj 2025. Gennemførelse af forsøget forudsætter koordinering med klimatilpasningsprojekt på L.I Brandes Alle og N.J. Fjords Alle, som forventes afsluttet juli 2024.
 - Forudsætter politiets samtykke.

Parkering

Der er blevet foretaget en parkeringstælling på hhv. Dr. Abildgaards Allé og Eversvej. På Eversvej var der fem containere i optællingsperioden, hvorfor det må formodes, at belægningsgraden vil være mindre, når disse pladser er til rådighed. I dagtimerne er der ledig parkeringskapacitet på begge veje. Om aftenen er der ikke ledig kapacitet på hverken Eversvej eller Dr. Abildgaards Allé. Det er ikke tanken, at der etableres erstatningsparkeringspladser i forbindelse med forsøgene på Dr. Abildgaards Allé og Eversvej, da forsøgenes formål og karakter er at ændre på byens indretning for at reducere biltrafikken - herunder bl.a. ved reduktion af bilparkeringspladser. Ved endt forsøg reetableres parkeringspladserne og evaluering af forsøgene forelægges udvalget. Følgende er en oversigt over optællingen.

Vej	Pladser	Dato	09-12	BG	14-16	BG	20-22	BG
Dr. Abildgaards	107 pladser	07-09-	78	73%	96	90%	107	100%

Allé	23							
	62/67 pladser (ved tælling/normalt - der er 67 pladser på Eversvej, men fem pladser er optagede af containere)	07- 09- 23	38	62%/57%	38	62%/57%	62	100%/93%

Evaluering og opfølgning

Effekten af hvert forsøg evalueres med henblik på afklaring af virkemidlets effekt og perspektiver for anvendelse i byen. Som en del af fastlæggelsen af det endelige forsøgsdesign beskrives evalueringsformen for hver af de tre forsøg. Der foretages før-målinger, og samtidig planlægges inddragelse af borgerne i udformningen af byrumsmøblet på Dr. Abildgaards Allé samt i evalueringen af forsøgene.

Der er ikke afsat midler til en evt. permanentliggørelse af forsøgene på hhv. Dr. Abildgaards Allé og Eversvej, og der reetableres til eksisterende forhold, når forsøget afsluttes. Klimafondsprojektet rummer alene mulighed for at afprøve virkemidlernes effekter over en begrænset tid med henblik på at afklare, virkemidlernes effekt og muligheden for at anvende dem generelt, for at ændre byens indretning for at begrænse biltrafik.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at forsøg med de foreslåede virkemidler kan give mere viden om de enkelte virkemidler og deres anvendelse i byrummet, samt at den løbende borgerinddragelse i udformning og evaluering af forsøgene vil give viden om borgernes anvendelse og holdning til omdannelse og brug af de midlertidige byrum.

Forvaltningen vurderer desuden, at forsøget på Dr. Abildgaards Allé kan gennemføres i 2025, når klimatilpasningsprojektet på L.I. Brandes Alle og N.J. Fjords Alle er afsluttet.

Økonomi

Der er samlet disponeret 700.000 kr. til gennemførelse af forsøg i klimafondsprojekt nr. 5. Budgettet vedr. forsøg er i den tidligere sag fordelt med 400.000 kr. til forsøg, vedligehold og reetablering og 300.000 kr. til kommunikation og evaluering. Forvaltningen forventer følgende fordeling af økonomien mellem de tre foreslåede forsøg:

- Forsøg, vedligehold og reetablering (400.000 kr.)

2024

- 100.000 kr. disponeret til grøn bølge for cyklister
- 95.000 kr. disponeret til Eversvej
- 20.000 kr. disponeret til uforudsete udgifter

2025

- 165.000 kr. disponeret til Dr. Abildgaards Allé
- 20.000 kr. disponeret til uforudsete udgifter

- Evaluering og kommunikation (300.000 kr.)

2024

- 200.000 kr. (100.000 kr disponeret til hver placering)

2025

- 100.000 kr.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Bilag

Bilag 1 - Klimafondsprojekt nr 5 - Analyse af forsøg med byens indretning for at reducere biltr 3

Bilag 2 - Forsøg med grøn bølge for cyklister – Gammel Kongevej

Bilag 3 – Forsøg med begrønning og opstramning af vejprofil – Eversvej

Bilag 4 – Forsøg med lukning af mindre vej mod større vej – Dr. Abildgaards Alle

Punkt 170: Godkendelse af skybrudssikringsprojekt på V.E. Gamborgs Vej

05.01.00-P20-25-23

Resume

I forbindelse med indsatsen for at klargøre Frederiksberg til fremtidens ændrede klima præsenteres udvalget for et forslag til et skybrudsanlæg på V.E. Gamborgs Vej, hvor den eksisterende bunker anvendes som regnvandsmagasin. I forbindelse med etableringen af skybrudsanlægget vil to mindre grønne anlæg på vejen blive revitaliseret med fokus på at forbedre tilgængeligheden og biodiversiteten.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget vedtog at godkende forslaget til et skybrudssikringsanlæg på V.E. Gamborgs Vej.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at forslaget til et skybrudssikringsanlæg på V.E. Gamborgs Vej godkendes.

Sagsfremstilling

Projektet, der foreslås udført i forbindelse med denne sag, er en del af Frederiksberg Kommunes indsats for at sikre byen imod de mere hyppige og intensive regnhændelser som det ændrede klima fører med sig.

I forbindelse med Kommunalbestyrelsens godkendelse af 2. revision for skybrudspakken 2022 den 13 juni 2022 blev der igangsat projektering af et skybrudsanlæg på V.E. Gamborgs Vej. Anlægget foreslås udført som et forsinkelsesanlæg, hvilket vil sige, at regnvand opsamles og ledes til et skybrudsmagasin, før det via en vandbremse ledes videre til kloakken. Vandbremsen sikrer, at regnvandet ledes til kloakken i et mere roligt tempo, hvorved risikoen for at kloakken oversvømmes, under kraftige regnskyl, reduceres. Konkret vil anlægget på V.E. Gamborgs Vej primært aflaste hovedkloakken under Finsensvej, og sekundært vil det reducere oversvømmelserne i viadukten på Dalgas Boulevard ved Lindevang Station.

Forvaltningen har i en dialog med de tre grundejere omkring V.E. Gamborgs Vej opnået en aftale om, at kommunen kan tilslutte ejendommenes tagvand til anlægget, i stedet for at lade dette løbe direkte i kloakken. Dette giver mulighed for, at anlægget kan håndtere et større areal, og derfor også får en større effekt. Forvaltningen planlægger, at det eksisterende sikringsrum på V.E. Gamborgs Vej benyttes som skybrudsmagasin, hvilket vil give et volumen på ca. 110 m³. Ved at benytte en eksisterende struktur som magasin, reduceres projektets anlægstid og udførselsomkostninger.

Projektet vil hverken ændre på antallet af parkeringspladser eller træer på V.E. Gamborgsvej.

Forvaltningen foreslår i forbindelse med projektet at revitalisere to små grønne anlæg på V.E. Gamborgs Vej, så det styrker biodiversiteten i området samt gør de to anlæg mere tilgængelige for borgerne. Begge haveanlæg er i dag omkranset af et hegn og fremstår som uplejede buskadsler med en del selvskudte småtræer og buske. Haveanlæggenes foreslåede udformning er foregået i en dialog med beboerne på V.E. Gamborgs Vej. Etableringen vil ske i koordination med skybrudsprojektet. I bilag 1 (UDESTÅR) kan ses en skitse af de kommende haveanlæg.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at projektet vil understøtte indsatsen for at klimasikre Frederiksberg, og at revitaliseringen af de to anlæg vil bidrage til at understøtte biodiversiteten i området - samt øge områdets herlighedsværdi helt generelt.

Økonomi

Projekterne er igangsat og finansieret via anden revision af skybrudspakken for 2022 samt via takstmidler (der er til projektet på V.E. Gamborgs Vej tidligere givet en anlægsbevilling 3.160.000, kr. i takstmidler).

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø -og Trafikudvalget

Punkt 171: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Anders Storgaard og Carina Høedt om beskyttelse af naturen på Frederiksberg ved nybyggeri

04.01.00-G01-135-23

Resume

Udvalget skal tage stilling til forslag fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Anders Storgaard og Carina Høedt om, at der i kommuneplanen fastlægges et krav om, at nybyggeri samlet set ikke må skade biodiversiteten.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget tog sagen til orientering, idet sagen blev udsat på By- og Erhvervsstrategisk Udvalg.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk Udvalg,

at forslaget delvist tiltrædes, idet intentionen om, at nybyggeri samlet set ikke må skade naturen på Frederiksberg, indarbejdes i den kommende kommuneplan i form af en ny model for, hvordan tab af natur, som følge af nybyggeri, som udgangspunkt skal kompenseres gennem forhøjede krav til biofaktor og naturkvalitet.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget,

at sagen tages til orientering.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 28. august 2023 følgende forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Anders Storgaard og Carina Høedt om beskyttelse af naturen på Frederiksberg ved nybyggeri

"Det Konservative Folkeparti foreslår:

1. At der i kommuneplanen fastlægges et krav om, at nybyggeri samlet set ikke må skade biodiversiteten.

Dette skal måles gennem, at kommunens krav og beregning for en biofaktor på 0,5 efter anlæg skal inkludere eventuel fortrængning af natur. Placeres et nybyggeri på et eksisterende grønt område, så vil kravene til biodiversitet dermed være markant højere, da der vil skulle laves kompenserende tiltag for den tabte natur.

Begrundelse

Som en tæt bebygget bykommune bør Frederiksberg værne om hvert et stykke natur vi har i vores by. Derfor er det særligt afgørende at nyt byggeri i kommunen lever op til strenge krav om biodiversitet og grøn variation, såfremt de placeres på allerede grønne områder.

I dag fastlægges der et minimumskrav om en biofaktor på 0,5 efter anlæg på en skala fra 0-2. Byggeprojekter kan øge deres biofaktor gennem erstatningsbeplantning, grønne tage og facader, etablering af grønne forhaver eller andre kompenserende tiltag. Eftersom biofaktoren bestemmes efter anlæggelsen, så kan et byggeri dog opnå dette niveau, selvom det erstatter et grønt område, hvor biofaktoren allerede var markant højere.

For at beskytte naturen på Frederiksberg foreslås det derfor, at det bliver et krav, at nybyggeri samlet set ikke må skade biodiversiteten i byen. Enhver fortrængning af natur ved et projekt vil dermed skulle kompenseres for med nye tiltag, hvilket kraftig øger hvilke krav et byggeri som udvides ind over ubebygget områder skal leve op til."

Bemærkninger til forslaget

Biofaktor er et udtryk for mængden af CO₂, der kan optages i et område med de givne beplantningstyper, hvor biodiversitet handler om mangfoldigheden af plante- og dyrearter og deres levesteder i et område.

Det er muligt at stille krav til biofaktor i lokalplaner, mens det pt. ikke er muligt at stille specifikke krav til biodiversitet i lokalplaner, fx krav om specifikke plantearter eller vækstbetingelser. Kommuneplan 2021 fastlægger, at biofaktoren i lokalplaner skal være mindst 0,5. Biofaktoren kan ses som udtryk for størrelsen af den fotosyntese, der foregår ved en

given beplantningstype. Jo større bladareal, jo mere fotosyntese. Ved fotosyntese optages der CO₂, og derfor medvirker områder med en høj biofaktor til større optagelse af CO₂ end arealer med en lav biofaktor. I den eksisterende kommuneplanramme fremgår, at der kan fastsættes højere biofaktorkrav end 0,5 ud fra en konkret vurdering af projektets potentiale og placering i bystrukturen. Hvis biofaktorkrav i særlige tilfælde må vurderes lavere, søges kompenserende muligheder med lignende effekt som en biofaktor på minimum 0,5.

Forvaltningen vurderer, at forslaget, om at nybyggeri samlet set ikke må skade biodiversiteten, vil kunne implementeres i den kommende kommuneplan. Forvaltningen foreslår således, at det kommende forslag til kommuneplan indeholder et konkretiseret forslag til, hvordan bestemmelsen om biofaktor kan suppleres med en ny model for, hvordan tab af natur, som følge af nybyggeri, som udgangspunkt skal kompenseres gennem forhøjede krav til biofaktor og naturkvalitet. En operationel tilgang kunne være den som med Budget 24 er valgt for Solbjerg Parkkirkegård. Her er indført et princip om, at udgangspunktet for udviklingen skal være, at både biodiversitet og biofaktor skal øges for området som helhed.

Det kan i den forbindelse oplyses, at et forslag til revidering af planloven har været i høring, men endnu ikke er vedtaget. Forventningen er, at den reviderede planlov træder i kraft i januar 2024. Den reviderede planlov forventes at give mulighed for at stille mere specifikke krav til kvaliteten af bynatur og krav til vækstbetingelser for beplantning, fx til etablering af specifik beplantning. Hvis dette sker, vil forvaltningen indarbejde rammer og retningslinjer, der afspejler den reviderede planlov, herunder i overensstemmelse med nærværende forslag om beskyttelse af natur ved nybyggeri. Endvidere vil forvaltningen se på, hvordan biofaktor og biodiversitet i en helhedsvurdering kan supplere hinanden bedst muligt.

Det kan endvidere bemærkes, at der vedrørende naturindholdet i de grønne arealer er vedtaget skærpede rammer og retningslinjer i forbindelse med vedtagelsen af temarevision for Grøn omstilling. Det drejer sig for eksempel om præcisering af retningslinjer om grønne elementer, herunder at der i byudviklingsprojekter skal være fokus på artsdiversitet, samt en ny ramme om at ubebyggede arealer skal planlægges, så der skabes et godt miljø for insekter og dyrearter, brug af hjemmehørende beplantning og træarter, frugttræer og bærbuske, grønne tage og facader, grønne forhaver og stor grøn variation og volumen. Forvaltningen foreslår i den forbindelse, at der i den kommende kommuneplan indarbejdes en beskrivelse af de relevante begreber for natur, biodiversitet og biofaktor i forlængelse af de beskrivende definitioner for rekreative områder, grøn struktur, grønne forbindelser og grønne akser mv., som er indarbejdet med temarevisionen for Grøn omstilling.

By-, Kultur og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at indarbejdelse af en model i den kommende kommuneplan om kompenserende tiltag ved tab af natur, sikrer intentionen i medlemsforslaget om, at nybyggeri samlet set ikke må skade naturen på Frederiksberg.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

By- og Erhvervsstrategisk Udvalg, Klima-, Plan- og Boligudvalget, Miljø- og Trafikudvalget, M, K

Historik

Indstilling 30. oktober 2023, pkt. 47:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk Udvalg, at forslaget delvist tiltrædes, idet intentionen om, at nybyggeri samlet set ikke må skade naturen på Frederiksberg, indarbejdes i den kommende kommuneplan i form af en ny model for, hvordan tab af natur, som følge af nybyggeri, som udgangspunkt skal kompenseres gennem forhøjede krav til biofaktor og naturkvalitet.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at sagen tages til orientering.

Punkt 172: Permanent udeservering ved Restaurant 1971

05.14.08-G01-43-23

Resume

Restaurant 1971 har ansøgt om tilladelse til permanent udeservering på to bilparkeringspladser, der i dag er reserveret til delebiler. Der er en høj belægningsgrad på parkeringspladserne i området. Belægningsgraden er typisk lavere i sommerhalvåret. Forvaltningen foreslår derfor, at der gives tilladelse til udeservering i sommerperioden fra 1. maj til 30. september. Sagen forelægges til udvalgets beslutning.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget vedtog, at der ikke gives en permanent tilladelse til udeservering, men derimod en tilladelse i sommerperioden fra 1. maj til 30. september, under forudsætning af, at der etableres to erstatningsparkeringspladser så tæt på som muligt.

Udvalget får på et meddelelsespunkt oplyst, hvor erstatningsparkeringspladserne anlægges.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at der ikke gives en permanent tilladelse til udeservering, men derimod en tilladelse i sommerperioden fra 1. maj til 30. september.

Sagsfremstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning fra den nyåbnede restaurant 1971 om brug af to parkeringspladser til permanent udeservering foran deres restaurant på H.C. Ørsteds Vej 28 A 1971 Frederiksberg. Da restauranten ligger på hjørnet af H.C. Ørsteds Vej/Niels Ebbesens Vej ønsker indehaveren af restauranten at benytte to parkeringspladser på Niels Ebbesens Vej. Det bemærkes, at indehaveren allerede har tilladelse til udeservering langs restaurantens facade.

Restaurant 1971 ønsker at inddrage to parkeringspladser permanent, hvor der i dag er reserveret plads til delebiler, hvorfor disse vil skulle flyttes.

Der er ikke vurderet at være trafikale udfordringer i forbindelse med etablering af udeservering, da restauranten sørger for at afgrænse udeserveringsområdet med kummer, så biler og restauration er fysisk afgrænsede. Der er ikke cykelsti mellem parkeringspladserne og fortovet, der skal tages hensyn til.

I forbindelse med ansøgningen er der foretaget en analyse af belægningsgraden på parkeringspladserne på Niels Ebbesens Vej. Der er i alt 100 almindelige pladser, 5 handicappladser, 2 elbil pladser med skiltning uden oplader samt to delebilparkeringspladser. I forbindelse med optællingen ligger belægningsgraden på 89 % om formiddagen og 99 % om aftenen klokken 21.30, hvorfor det er et område, som har en høj belægningsprocent. I sommerperioden er belægningsgraden ofte lavere.

Udeservering giver et væsentligt økonomisk bidrag til den enkelte restauration og er samtidig med til at tilføre stemning samt øget liv og aktivitet på Frederiksberg. I Frederiksbergstrategien er der lagt vægt på, at det pulserende byliv skal forblive en del af Frederiksbergs særlige identitet.

Hvis det besluttes at meddele tilladelse til udeservering, kan erstatning for de to delebilpladser i stedet etableres i de to næstkommende almindelige parkeringsbåse (se bilag 1). Indehaveren af restauranten vil dække udgifterne hertil. Da belægningsgraden ofte er lavere i sommerperioden, taler det for at give tilladelse til udeservering på parkeringspladserne fra 1. maj til 30. september.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

Området omkring Niels Ebbesens Vej har en høj belægningsgrad i forhold til brug af parkeringspladser, hvilket vil bevirke, at beboerne i området vil få sværere ved at parkere i området. Belægningsgraden er dog ofte lavere i sommerperioden. Forvaltningen foreslår derfor, at der gives tilladelse til udeservering i sommerperioden fra 1. maj til 30. september.

Økonomi

Da pladserne, hvis de benyttes til udeservering, ikke længere kan benyttes til parkering, vil der være mistede p-indtægter herfra. Det er ikke muligt at anslå, hvor stort et beløb, der er tale om.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Bilag

Bilag 1 - Billede af mulig udeservering på parkeringspladser ved Restaurant 1971

Punkt 173: Etablering af affaldsordning for bleer til genanvendelse

07.01.00-A00-1-22

Resume

Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til, hvorvidt der skal etableres en affaldsordning for bleer til genanvendelse i Frederiksberg Kommune. Indsatsen har afsæt i 'Ressource- og Affaldsplan 2026 – Genbrugslaboratorium Frederiksberg', hvor separat indsamling af bleer er et af de mulige virkemidler til opfyldelse af målene om mere genanvendelse og bedre sortering hos borgerne og i kommunens institutioner.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at der etableres en obligatorisk indsamlingsordning af bleaffald til genanvendelse i kommunale vuggestuer og børnehaver fra 3. kvartal 2025,
2. at der etableres en forsøgsordning med indsamling af bleaffald fra kommunale plejehjem og plejeboliger fra 3. kvartal 2025,
3. at der etableres en forsøgsordning med indsamling af bleaffald fra større etageboliger, f.eks. i almennyttige boligforeninger og udvalgte gårde af en vis størrelse i laboratedistriktet fra 3. kvartal 2025 og
4. at der etableres en frivillig tilmeldeordning for indsamling af bleaffald fra villaer og etageboliger fra 3. kvartal 2025.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der etableres en obligatorisk indsamlingsordning af bleaffald til genanvendelse i kommunale vuggestuer og børnehaver fra 3. kvartal 2025
2. at der etableres en forsøgsordning med indsamling af bleaffald fra kommunale plejehjem og plejeboliger fra 3. kvartal 2025
3. at der etableres en forsøgsordning med indsamling af bleaffald fra større etageboliger, f.eks. i almennyttige boligforeninger og udvalgte gårde af en vis størrelse i laboratedistriktet fra 3. kvartal 2025 - og
4. at der etableres en frivillig tilmeldeordning for indsamling af bleaffald fra villaer og etageboliger fra 3. kvartal 2025.

Sagsfremstilling

Selvom borgerne på Frederiksberg allerede er godt i gang med at sortere deres affald i de ti lovpligtige affaldstyper, er der fortsat et stykke vej til realiseringen af målet om 72 pct. reel genanvendelse 'Ressource- og Affaldsplan 2026 – Genbrugslaboratorium Frederiksberg', som Kommunalbestyrelsen vedtog den 14. juni 2021. Der er derfor behov for at udforske nye genanvendelsesmuligheder. I 2022 blev ca. 50 pct. af husstandenes affald indsamlet med henblik på genanvendelse (kortlægning fremgår af bilag 1). Separat indsamling af bleer er et af de mulige virkemidler til opfyldelse af målene, som er beskrevet i planen.

I restaffaldsanalysen (jf. bilag 2) fra ultimo 2022 bestod 10 pct. af de frederiksbergske husholdningers restaffald af bleer, mens hele 64 pct. af børneinstitutionernes restaffald var bleer. Forvaltningen er ikke bekendt med indsamlingspotentialet for plejehjem og plejeboliger, men det skønnes, at mængden af bleaffald vil være mindst lige så højt som børneinstitutionernes. Der ligger derfor et stort potentiale i at få indsamlet bleer separat til genanvendelse.

Bleer består hovedsageligt af plast, cellulose og Super Absorberende Polymere (SAP). Cellulosefibre kan afsættes til papirproduktion eller som blandingsprodukt med genanvendte SAP'ere til fremstilling af f.eks. kattegrus. Plasten (PP og PE) kan afsættes som genanvendt plast. SAP'ere kan ligeledes afsættes som særskilt materiale, da det har en stor værdi for forskellige brancher, herunder byggeri. Den reelle genanvendelsesprocent vil være omkring 24-37 pct., da bleer indeholder en stor mængde vand. Det er også grunden til, at det er en dårligt fraktion til forbrænding.

Indsamling i daginstitutioner

Forvaltningen planlægger at indsamle bleaffald fra kommunale institutioner til genanvendelse. Det forventede potentiale fra børneinstitutionerne er 160 tons årligt. Frederiksberg Kommune deltog i et projekt vedr. genanvendelse af komposterbare bleer fra børneinstitutionen Mariendal i efteråret 2022. Forsøget viste, at det ikke var til gene for personalet at kildesortere bleaffaldet, idet projektet dog samtidig viste, at genanvendelige bleer ikke kan erstatte konventionelle på nuværende tidspunkt. Det vurderes, at ordningen vil være relativt nem at implementere, da børneinstitutionerne har faste puslestationer med affaldsbeholdere, og at bleer allerede pakkes i særskilte poser (evalueringsrapport fremgår af bilag 3).

Indsamling på plejehjem og i plejeboliger

Forvaltningen planlægger ligeledes at implementere en forsøgsordning for bleaffald fra plejehjem og plejeboliger. Det vil kræve et gennemgående planlægningsarbejde at finde en god sorteringsløsning, da beboere på plejehjem og plejeboliger har egne lejligheder og deraf ikke har en central skiftestation. Forsøget vil deraf være fokuseret omkring at finde en indendørs sorteringsløsning.

Forvaltningen kan supplerende bemærke, at mobilsug ikke er en optimal løsning for afhentning af restaffald på plejehjem, idet hverken sugebiler eller rørføring er dimensioneret til at håndtere f.eks. poser med voksenbleer. Det resulterer i stoppede rør og uhygiejniske forhold for renovationsmedarbejderne. Derudover er mobilsug en kostbar løsning, idet der ses ind i en fremtid med mindre restaffald. Forvaltningen forventer at forelægge en sag på et senere tidspunkt fsva. fremtidige etablering af mobilsug på Frederiksberg.

Forudsætninger og potentiale

Københavns Kommune laver pt. et udbud for behandling af bleaffald, hvor kommunen afsøger markedet for en behandlingsløsning i Danmark. Kontrakten skal starte 1. januar 2024 med halvandet års implementeringsperiode. Deraf vil der tidligst kunne afleveres bleer til genanvendelse fra 3. kvartal 2025. Hvis der kan findes en behandlingsløsning i Danmark, implementerer Københavns Kommune en husstandsnaer indsamling i hele kommunen jf. beslutning i Borgerrepræsentationen den 24. august 2023.

Forvaltningen (i Frederiksberg Kommune) foreslår en indsamlingsordning fra 3. kvartal 2025, hvor alle institutioner skal indsamle bleaffald i en særskilt beholder til genanvendelse. Der igangsættes sideløbende en forsøgsordning med plejehjem for at afdække mulighederne for en lignende indsamlingsløsning. Der vil ligeledes arbejdes på en forsøgsordning for større boligområder, som kan få stillet en 240L-beholder til rådighed. Alternativt kan større gårde fra laboratedistriktet eller områder i regi af Boligforum inddrages. Forvaltningen vurderer, at der via denne ordning vil kunne indsamles 250-300 tons bleaffald årligt. Hvis evalueringen viser, at ordningen er en succes, kan det overvejes om ordningen, i tråd med den politiske beslutning i København, skal gøres obligatorisk i områder med mange børn mellem 0-3 år. Miljø- og Trafikudvalget vil i så fald blive præsenteret for en sag primo 2026.

Restaffaldsanalysen for Frederiksberg Kommune fra december 2022 indikerede, at der findes et samlet potentiale på omkring 2800-3000 tons bleaffald årligt i hele Frederiksberg Kommune.

Implementeringen af ordningen forudsætter, at der som resultat af Københavns Kommunes udbud etableres et behandlingsanlæg i Danmark, hvor bleaffaldet kan behandles. Det forudsættes desuden, at indsamlingen kan foregå på en for renovationsmedarbejderen hensigtsmæssig måde og i en af de el-skraldebiler, som Frederiksberg Kommune råder over.

Drift af bleaffaldsordningen

Københavns Kommune har opnået gode erfaringer fra et forsøg om bleindsamling gennemført i efteråret 2022 (jf. bilag 4). Blandt andet er det erfaret, at bleaffald kan indsamles i standardbeholdere og tømmes med standard el-skraldebiler. Der forventes ikke særlige lugtgener, da bleerne som i dag oftest er emballeret i en eller flere poser, inden de bliver smidt i blebeholderen nede i gården. Forsøget viste, at 43 pct. af bleaffald i de medvirkende etageejendomme blev frasorteret, mens 85 pct. blev frasorteret i de medvirkende børneinstitutioner. Interviews og spørgeskemaundersøgelse fra indsamlingsforsøget viser, at der er stor opbakning fra københavnere i målgruppen til en indsamlingsordning for bleaffald. Yderligere er det under forsøget erfaret, at mange husstande i forvejen har deres bleaffald adskilt fra deres andet affald, f.eks. har mange en blespand ved puslebordet, hvorfor der ikke forventes særlige udfordringer ved sorteringen.

Markedet for genanvendelse af bleaffald

Der findes genanvendelsesvirksomheder til bleaffald i blandt andet Holland, Italien og Wales, men pt. ingen anlæg i Skandinavien. Der er tale om et marked under konstant udvikling, og der er gode afsætningsmuligheder for genanvendt plast og cellulose. Ved flere af behandlingsløsningerne bliver disse materialestømme brugt til at fremstille f.eks. byggematerialer og andre plastprodukter (jf. bilag 5). Københavns Kommune har i samarbejde med Affald- og Ressourceindustrien haft en dialog med genanvendelsesvirksomheder i Danmark med interesse i at investere i et blegenanvendelsesanlæg. Som det første skridt i udbudsprocessen vil forvaltningen i Københavns Kommune i de kommende måneder påbegynde en markedsdialog med disse genanvendelsesvirksomheder. Ligesom de har en løbende dialog med en række danske, svenske og norske kommuner, der også har vist interesse i at etablere en indsamlingsordning for bleaffald og på sigt bruge samme genanvendelsesvirksomhed som Københavns Kommune.

Videre proces

I forbindelse med Københavns Kommunes udbud af bleaffald har Københavns Kommune udsendt uforpligtende hensigtserklæringer til danske, svenske og norske kommuner. I hensigtserklæringen bliver kommunerne bedt om at tilkendegive en interesse for en fremtidig ordning for indsamling og behandling af bleaffald. Hensigtserklæringerne blev udsendt sammen med udbudsmaterielet for at vise en potentiel tilbudsgiver, at der er et marked for at etablere en

behandlingsanlæg i Danmark/Skandinavien. Forvaltningen har afgivet en hensigtserklæring, som er betinget af en politisk vedtagelse af ordningen. Forvaltningen er bekendt med, at Vestforbrænding har sendt en lignende hensigtserklæring på vegne af sine ejerkommuner. Når Kommunalbestyrelsen har behandlet indstillingen, vil forvaltningen meddele Københavns Kommune og de potentielle tilbudsgivere om udfaldet.

Miljø- og Trafikudvalget vil blive orienteret om udfaldet af processen, når udbudsprocessen i København er gennemført, og der er fundet en behandlingsløsning (forventeligt i december 2024). Såfremt udbuddet ender med etablering af et anlæg i Danmark, vil forvaltningen igangsætte planlægningen af implementeringen af ordningen på Frederiksberg.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at bleaffaldsordningen vil understøtte opnåelsen af de overordnede målsætninger i 'Ressource- og Affaldsplan 2026 – Genbrugslaboratorium Frederiksberg' om 72 pct. reel genanvendelse.

Økonomi

Forsøget forventes i 2025 at kunne finansieres af udviklingsmidlerne i 'Ressource- og Affaldsplan 2026 – Genbrugslaboratorium Frederiksberg' (behandlingsudgifter samt kommunikation om ordningen) samt Frederiksberg Renovations driftsbudget for restaffald (indsamlingen svarende til ca. 400.000 kr. årligt). En videreførelse samt udbredelse af ordningen vil kræve et særskilt gebyr for bleaffaldsordningen, som vil blive indregnet i gebyrsagen for 2026. Bliver ordningen en succes, vil der forventeligt være et fald i restaffaldsmængderne, hvorfor gebyret her vil falde.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, M, K

Bilag

Bilag 1 - Kortlægning af affaldsmængder 2022

Bilag 2 - Restaffaldsanalyse 2022

Bilag 3 - Evalueringsrapport fra forsøg med kosterbare bleer i København

Bilag 4 - Evalueringsrapport fra København om forsøg med bleaffald

Bilag 5 - Faktaark om genanvendelse af bleer

Punkt 174: Udviklingsplan Solbjerg Parkkirkegård

04.31.00-G01-8-23

Resume

I budgetforliget for 2021 blev det besluttet, at der skal udarbejdes en udviklingsplan for Solbjerg Parkkirkegård. Dette er gentaget i budgetforliget for 2024. Afsættet for udviklingsplanen er udkast til vision, koncept og helhedsplan godkendt på daværende By- og Miljøudvalgs møde den 16. august 2021 og de høringssvar, som forvaltningen præsenterede for daværende Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalg den 7. februar 2022.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller, at udviklingsplanen danner rammerne for det videre arbejde med og retning for udviklingen af Solbjerg Parkkirkegård, idet de enkelte projekter udmøntes og forelægges inden igangsættelse.

Udvalget ønsker derudover, at forvaltningen arrangerer en temadrøftelse omkring brugen af parken og inspirationsoplæg til udformning.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at udvalget godkender, at udviklingsplanen danner rammerne for det videre arbejde med og retning for udviklingen af Solbjerg Parkkirkegård.

Sagsfremstilling

Miljø- og Trafikudvalget udsatte på mødet den 25. september 2023 sagen med henblik på en besigtigelse hurtigst muligt en mandag morgen med start kl. 08.15. Besigtigelsen finder sted mandag den 30. oktober 2023.

Tidligere sagsfremstilling (25. september 2023)

Det er i kommuneplan 2021 besluttet at dele af Solbjerg Parkkirkegård skal udvikles til et grønt parkområde i forbindelse med, at kirkegården delvist overgår til bypark i løbet af en årrække. Området indgår som en del af kommunens grønne struktur og skal fortsat have en grøn profil. Solbjerg Parkkirkegård er i kommuneplanen samtidig udlagt til stilleområde, og der må kun være bebyggelser, der knytter sig til områdets funktion. Den overordnede vision er derfor en ændring fra en indadvendt retlinet kirkegård til en inviterende rekreativ park med ro og fordybelse.

Herudover fremgår det af både budgetforlig 2021 og af den netop indgåede budgetforlig for 2024, at der skal udarbejdes en udviklingsplan for Solbjerg Parkkirkegård. I budgetforliget for 2024 fremgår det at *"Partierne er enige om, at der er potentiale for at skabe nye grønne byrum og endnu bedre kvalitet omkring Solbjerg Parkkirkegård ved at forstærke områdets rekreative, naturmæssige og kulturhistoriske værdier. Partierne er ligeledes enige om, at der skal arbejdes på en fredning af kirkegårdsområdet. Der skal ske en nænsom udvikling af selve kirkegården, hvor dele fastholdes som kirkegård og dele omdannes til park. Tilsammen giver det byen et unikt grønt område, der inviterer til rekreation, refleksion, fordybelse og bevægelse. Udgangspunktet skal være, at både biodiversitet og biofaktor skal øges for området som helhed. I forlængelse af den gennemførte dialog med borgere og institutioner i området, udarbejdes et forslag til udviklingsplan for selve kirkegården og udviklingsplanen forelægges Kommunalbestyrelsen i efteråret 2023."*

Med denne sag præsenteres udviklingsplanen samt forslag til delfinansiering og etapeløsning, idet planen vil blive tilrettet i henhold til det i budgetforliget aftalte samt i forhold til udvalgets drøftelser.

Udgangspunktet for udviklingsplanen er det udkast til vision, koncept og helhedsplan for udvikling af Solbjerg Parkkirkegård, som daværende By- og Miljøudvalget godkendte på møde den 16. august 2021 (jf. bilag 1) samt beslutning om delvis nedlæggelse af Solbjerg Parkkirkegård - godkendt på samme møde jf. bilag 2. Dertil kommer de høringssvar, som forvaltningen præsenterede for daværende Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalg den 7. februar 2022 med baggrund i de mange bemærkninger, input og idéer, der kom på borgerdialogmødet den 4. november 2021 og den efterfølgende høringsproces frem til den 4. december 2021 (jf. bilag 3).

Der har siden mødet den 7. februar 2022 været arbejdet videre med udviklingsplanen pba. de idéer og høringssvar, der indkom. Der er desuden udarbejdet forslag til skybrudssikring af området i planen under hensyntagen til kirkegården.

Et udkast til udviklingsplanen blev sendt i høring hos Københavns Stift den 1. juni 2022, og forvaltningen modtog en principgodkendelse af udviklingsplanen den 24. januar 2023. Københavns Stift har indhentet udtalelser til planen hos

stiftets kirkegårdskonsulent, Nationalmuseet og den kongelige bygningsinspektør. De væsentligste bemærkninger til planen er:

- "Åbne i hjørnet mod Roskildevej/Søndre Fasanvej": Planen, som blev forelagt i høringen, indeholdt et forslag om at gøre kirkegården mere synlig ved at erstatte noget af muren med en glasvæg – à la ved Porcelænshaven. Dette finder stiftet ikke passende, især fordi en mur bedre skærmer mod støj og beskytter sørgende mod indkig fra gaden/fortovet. Dette er derfor taget ud af planen, og muren bevares, som den er i dag.
- "Adskillelse mellem aktive og nedlagte arealer": I forbindelse med forslag om stedvist at nedlægge hække har stiftet påpeget vigtigheden af, at der arbejdes med at holde aktive kirkegårdsrum intakte både fysisk og mentalt og at fastholde stemningen af kirkegård. Det betyder, at der rent praktisk skal tages hensyn til indhegning af områder, hvor der stadig er aktive gravsteder. Der er taget hensyn hertil i den foreliggende plan.
- "Rammeområde til bebyggelse i øst - trekanten langs Søndre Fasanvej, syd for Gravens Rand": Området er markeret med mulighed for bebyggelse jf. kommuneplan 21. I udtalelsen bemærker stiftet, at det vil være et byarkitektonisk tab for Frederiksberg, hvis denne strækning mister parkfornemmelsen, ved at der opføres bebyggelse langs Søndre Fasanvej. Det anbefales derfor at genoverveje dette rammeområde til bebyggelse.

Forvaltningen har svaret Stiftet den 8. marts 2023, at deres godkendelse og udtalelser tages til efterretning. I forhold til Stiftets udtalelse om randområdet har forvaltningen gjort opmærksom på, at området ikke er en del af kirkegården, og at der også historisk har været bebygget langs Søndre Fasanvej.

Københavns Stift vil løbende skulle godkende de forskellige tiltag inde på selve kirkegården, når de skal realiseres i udviklingsplanens løbetid, som forventes at vare frem til 2040. Stiftet har ingen myndighedsrolle uden for kirkegårdens område. Udover selve udviklingen af kirkegården skal der også ske klimatilpasning på området. Dette er indarbejdet i udviklingsplanen. Klimatilpasningsprojektet forventes at blive sendt til høring hos Københavns Stift, som er myndighed, efteråret 2023. Klimatilpasningsprojektet forventes at blive forelagt for udvalget i foråret 2024.

På baggrund af Stiftets bemærkninger er der arbejdet videre med planen, og der foreligger nu et endeligt udkast til udviklingsplan fra juni 2023 (vedlagt som bilag 4) som foreslås at danne rammerne for det videre arbejde. Planen vil frem mod behandlingen i Kommunalbestyrelsen blive konsekvensrettet ift. Budget 2024.

Selve kirkegården

Da store dele af kirkegården fortsat vil være aktiv kirkegård, og der er mange bevaringsværdige gravsteder, har det været væsentligt, at udviklingen sker i respekt herfor. Målet har været et parkområde side om side med en aktiv kirkegård fuld af minder og historiefortælling med sanselige oplevelser, mulighed for ro og fordybelse samt et område, hvor natur og biodiversitet får plads. Derfor er der arbejdet med en afvejning af forskellige balancer og hensyn.

Hovedgrebene i udviklingsplanen er:

- en fremhævelse af hovedakserne og markering af indgange med pladسدannelse
- en slynget sti, der skaber parkkarakter og leder den besøgende rundt
- forstærkning af forskellige områders karakter for kontrast og variation i oplevelserne
- indsatser og nedslag, som inviterer til rekreation, refleksion, fordybelse og bevægelse
- en askefællesgrav

Det er ressourcemæssigt ikke muligt at realisere udviklingsplanen inden for en kort årrække. Udviklingsplanens mange tiltag og indsatser er derfor opdelt i etaper efter hensigtsmæssig koordinering opgaverne imellem. Indsatser og tiltag i den vestlige del af kirkegården, hvor klimatilpasningen er planlagt til opstart i 2025, er derfor lagt i etape 1.

Askefællesgraven på Solbjerg Parkkirkegård forventes at skulle tages i brug i 2026.

Samlet set løber realisering af det foreliggende forslag op i knap kr. 37 mio. inkl. uforudsete udgifter og rådgiverhonorar, ekskl. moms og ekskl. klimatilpasningsprojektet. Der er tale om nutidsværdi. Implementeringen af udviklingsplanen

foreslås opdelt i fire etaper à 4 år for at få spredt udgifterne. Herved bliver udgiften til realiseringen af planen ca. 2.4 mio. pr år.

Der er tale om en væsentlig udgift at realisere alle udviklingstiltag. Det vil imidlertid været muligt at finansiere nogle tiltag over driften som f.eks. omlæggelse af græs til blomstereng og nedlæggelse af hæk til fordel for græsklip.

Det kommende klimatilpasningsprojekt på kirkegården vil bidrage med ca. kr. 4,0 mio., herunder vil bortkørt jord kunne anvendes til tuelandskab, og en del af den slyngede sti vil kunne anlægges i forbindelse med arbejderne. Endelig vil spejlbassinet også kunne indgå som klimatilpasningstiltag.

Der anvendes i dag 1. mio. kr. til opgaver, der ligger uden for den normale drift af kirkegård og krematorie. Disse midler anvendes ved større reparationer af krematoriet, genopretning af usikre gravsten, renovering af gravsteder, fældning af træer og plantning heraf. Herudover er der afsat 1 mio. kr. til genopretning af kirkegårdene, herunder genopretning af stier, anlæg og etablering af nye gravstedsmuligheder (for at opfylde behovet for f.eks. urnegrave). Det kan være en mulighed at omlægge nogle af disse midler til formålet, idet andre opgaver hermed tilsidesættes. Det kunne samlet set være maksimalt 850.000 kr.

Allerede i dag anvendes en del af midlerne fra puljen til øget biodiversitet på initiativer, der øger biodiversiteten også på kirkegårdene. Afhængig af om puljen videreføres, vil der målrettet kunne anvendes 100.000 kr. om året til at øge biodiversiteten på Solbjerg Parkkirkegård.

For at komme i mål med realiseringen af planen kan det overvejes at anvende 300.000 kr. fra parkrenoveringspuljen. Dette vil imidlertid betyde, at renoveringen i kommunens øvrige grønne anlæg neddrøses.

Ved en omlægning af opgaver vil der kunne peges på finansiering på mellem 950.000 kr. og 1.250.000 kr. årligt. Hvis planen skal realiseres inden for etapeplanen, er der behov for tilførsel af yderligere midler hertil. Der skal samlet findes mellem 17 og 21,8 mio. kr. over etapeplanens 16 år, som planen løber jf. bilag 5 side 2.

En anden mulighed er at søge fonde til finansiering af nogle af projekterne. Det kunne eksempelvis være "den slyngede sti", "belysning" eller "pergolaen". Det er usikkert, om der vil være fonde, som vil bidrage til dette.

Alternativt kan man vælge at strække løbetiden for implementering udover 2040. Der er imidlertid delprojekter, som ikke vil kunne udføres, da indkøbsprisen overstiger, hvad der er afsat i driften.

Det etapeopdelte budget findes i bilag 5. Det totale budget fremgår af bilagets side 1, mens side 2 viser den foreløbige finansiering fordelt ud på de i alt fire etaper. For hver etape fremgår en difference mellem den samlede sum for realisering af indsatser i etaperne og de fundne midler.

Randområder til kirkegården

Der er i dag to ubebyggede arealer ud mod Sdr. Fasanvej, som ikke er en del af kirkegården, men som ligger i tæt tilknytning til kirkegården, ligesom der også er bebyggelse ind mod kirkegården fra Roskildevej (Aldi, stenhuggerne mv.). Arealerne henligger alle ret nedslidte og uden den bymæssige kvalitet områderne fortjener.

Der er således potentiale for nye bymæssige funktioner og boliger i randområderne til kirkegården samtidig med, at kirkegården udvikles. En udvikling af randen giver mulighed for at skærme dele af parken mod støj og dermed understøtte parkens rekreative karakter samt for at styrke vigtige grønne forbindelser. Bebyggelse vil skulle indpasses med respekt for områdets karakter. Udgangspunktet er, at både biofaktor og biodiversitet skal øges for området som helhed. Hvilke dele af randområdet, der kan bebygges og hvilke, der søges fredet fremgår af budgetaftalen vedr. Budget 2024.

Borgerorientering

Når den rammesættende udviklingsplan er politisk besluttet, vil der blive indkaldt til borgerorientering omkring den vedtagne udviklingsplan, der tænkes afholdt på forvaltningsniveau.

På mødet præsenteres borgere og interesseorganisationer for udviklingsplanen med mulighed for at stille spørgsmål. Efterfølgende præsenteres dispositionsforslag for klimatilpasningsprojektet, der både omhandler klimasikring af kirkegården og "oplandet". Her vil der også være mulighed for at stille spørgsmål og komme med input til projektet.

Forud for mødet vil der blive udsendt invitationer i e-Boks til deltagere fra høringsprocessen. Derudover vil der (1-2 uger før) blive opsat skilte på kirkegården, der orienterer om borgermødet og ophængt plancher uden for kapellet.

Brug af kirkegårdsområdet i udviklingsfasen

Når udviklingsplanen er gennemført, vil der være en klar adskillelse mellem parkdelen og kirkegårdsdelen. Denne adskillelse er allerede igangsat. I dag er det imidlertid uklart for en del brugere, at de ikke færdes i en park, men på en kirkegård. Der er således kirkegårdsbrugere, der føler sig generet af f.eks. motionsløbere og hundeluffere. Der skal derfor kigges nærmere på denne brug.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at den udarbejdede udviklingsplan giver et godt udgangspunkt for det fremtidige arbejde med og retning for udviklingen af Solbjerg Parkkirkegård. Planen sikrer en opfyldelse af visionen til gavn for både naboer og slægtninge til de begravede og for alle byens borgere og andre besøgende til parkkirkegården. Det vurderes, at såvel parkkirkegårdens rekreative værdi som den bymæssige kant mod Roskildevej kan forstærkes ved at skærme kirkegården fra støj ved at tilføje bymæssige funktioner og boliger i randen indpasset i respekt for områdets karakter.

Økonomi

En realisering af udviklingsplanen vil koste knap 37 mio. kr. i nutidskroner.

Ved en omlægning af opgaver, som derfor ikke vil blive udført, vil der kunne anvendes 950.000 kr.-1.250.000 kr. årligt. Hvis planen skal realiseres hurtigere - f.eks. inden for den skitserede tidsplan på 16 år - vil der være behov for tilførsel af mellem 1,1-1,4 mio. kr. om året.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen

Historik

Indstilling 25. september 2023, pkt. 149:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at udvalget godkender, at udviklingsplanen danner rammerne for det videre arbejde med og retning for udviklingen af Solbjerg Parkkirkegård.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 25. september 2023, pkt. 149:

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen med henblik på, at der arrangeres en besigtigelse for udvalget hurtigst muligt en mandag morgen med start kl. 08.15.

Bilag

Bilag_1_Indstilling_Udkast_til_vision_udviklingsplan_SOL

Bilag_2_Indstilling_delvis_nedlaeggelse_SOL

Bilag_3_Indstilling_hoeringsnotat_SOL

Bilag_5_Budget_Finansiering_SOL

Bilag_4_Udviklingsplan_SOL

Punkt 175: Forslag til beslutning fra rådmand Thyge Enevoldsen om at plante mikro-byskove, Miyawaki-skove

04.00.00-G01-43-23

Resume

Rådmand Thyge Enevoldsen har stillet forslag om, at der etableres et antal mikro-byskove, de såkaldte Miyawaki-skove, på Frederiksberg. Etablering af Miyawaki-skove kræver et areal på minimum 4 x 4 meter, men der anbefales et areal svarende fra en halv til en hel tennisbane. Sådanne arealer kan være vanskelige at finde i en tæt by, da disse skal gå fra de få opholdsarealer, der er til rådighed for byens borgere. Forslaget er derfor meget vanskeligt at imødekomme, ligesom det vil være dyrt at realisere. Forslaget forelægges udvalget til beslutning.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller, at forslaget tiltrædes således, at der arbejdes videre med etableringen af Miyawaki-skove.

Udvalget anmodede forvaltningen om, at der forelægges en sag med forslag til placering og finansiering.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at forslaget ikke tiltrædes, idet forvaltningen hverken kan pege på arealer eller finansiering til etablering af Miyawaki-skove.

Sagsfremstilling

Miljø- og Trafikudvalget udsatte på mødet den 25. september 2023 sagen efter drøftelse mhp. en besigtigelse af mulige arealer på Solbjerg Parkkirkegård. Besigtigelsen finder sted den 30. oktober 2023.

Tidligere sagsfremstilling (25. september 2023)

"Jeg foreslår, at der plantes et antal mikro-byskove Miyawaki skove på Frederiksberg. Miyawaki-skove er små blandede trægrupper, som er fra 15 til et par 100 m² store. De anlægges ved at plante nye træer tæt på hinanden, hvilket betyder, at træerne vokser hurtigt og hurtigt binder CO₂.

Mikro-byskove bidrager, ud over bindingen af CO₂, til biodiversiteten på grund af den blandede sammensætning af træer, og når de er vokset op til et tæt bevokset område til skjul for dyr, fugle og insekter. Skovene anlægges i flere kommuner i samarbejde med skoler eller lokale borgergrupper. Prisen pr. skov kan være fra 20.000 kr. og op, alt efter antallet af træer. Selv om Frederiksberg ikke har plads til skove, bør der være plads til disse mikro-byskove, f.eks. på byens kirkegårde, parker og, hvis der lokalt er interesse, ved veje."

Bemærkninger til forslaget

Miyawaki-skove er små, tætbeplantede skove, der kan være så små som svarende til en tennisbane (ca. 264 m²). Konceptet stammer fra den japanske botaniker Akira Miyawaki, der har plantet over 1.000 miniskove i primært Japan og Malaysia, og konceptet breder sig nu til resten af verden.

Etablering af Miyawaki-skove kræver et areal på minimum 4 x 4 meter, men der anbefales et areal svarende fra en halv til en hel tennisbane. Sådanne arealer kan være vanskelige at finde i byens parker og på kirkegårde, da disse arealer i fald skal gå fra de få opholdsarealer, der er til rådighed for byens borgere.

For at etablere en Miyawaki-skov er det vigtigt at undersøge, hvilke træer og buske, der i forvejen findes i nærområdet. Herudover er det vigtigt at undersøge, hvilken type jord der er tale om, idet det varierer, om træer trives bedst i muld- eller lerjord. Der kan således være behov for at foretage jordforbedring en meter i dybden for at sikre gode vækstvilkår for træerne. Endelige skal der indkøbes og plantes træer, buske og bunddække, idet der skal plantes tre træer eller buske pr. m². Det forventes, at etablering af en Miyawaki-skov på ca. 50 m² vil beløbe sig til min. 35.000 kr. Herudover vil der skulle afsættes 8.500 kr. til årlig drift af skoven.

Det bemærkes, at der allerede er tiltag på vej, der taler ind i den foreslåede dagsorden, herunder blandt andet på Solbjerg Parkkirkegård, hvor der i udviklingsplanen for kirkegården (jf. dagsordenspunkt nr. 149) foreslås en fortætning af træer visse steder, og hvor de samme effekter, som forslagsstilleren beskriver, vil blive opnået. Herudover er det Bæredygtige Forsamlingshus ved at undersøge mulighederne for at etablere et forsøg med en Miyawaki-skov på Hospitalsgrunden som led i den midlertidige aktivering af området, idet det ikke er endelig afklaret, hvorvidt dette kan realiseres. På pladsen bag

rådhuset er der ligeledes planlagt en begrønning af pladsen i forbindelse med etablering af det nye byrum. Som del af den nye plads er det planen, at der plantes flere træer og tæt beplantning på den del af pladsen, der kaldes "byskoven". Byskoven planlægges at skabe en grøn forbindelse til Frederiksberg Have.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at det vil være vanskeligt at skabe plads til Miyawaki-skov med de sparsomme friarealer, der er til rådighed på Frederiksberg. Hertil kommer, at forvaltningen ikke kan pege på finansiering til etablering af Miyawaki-skove. Forvaltningen anbefaler på disse baggrunde, at forslaget ikke tiltrædes, idet det bemærkes, at forvaltningen arbejder med forslaget hovedintentioner som en del af udviklingsplanen på Solbjerg Parkkirkegår, på pladsen bag rådhuset og muligvis på Hospitalsgrunden.

Økonomi

I fald forslaget imødekommes, skal der afsættes økonomi hertil. Der er finansiering til beplantningerne på Solbjerg Parkkirkegård og pladsen bag rådhuset. Hvad angår det Bæredygtige Forsamlingshus planer for beplantning på Hospitalsgrunden, ansøges der på nuværende tidspunkt om fondsmidler hertil.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, M, K

Historik

Indstilling 25. september 2023, pkt. 151:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at forslaget ikke tiltrædes, idet forvaltningen hverken kan pege på arealer eller finansiering til etablering af Miyawaki-skove.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 25. september 2023, pkt. 151:

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Punkt 176: Orientering om anmodning fra Frederiksberg Forsyningsbestyrelse vedrørende de fælles kommunale skybrudsprojekter

05.01.02-G01-2-22

Resume

Udvalget orienteres med denne sag om en henvendelse fra Frederiksberg Forsyningsbestyrelse, hvor Magistraten og Kommunalbestyrelsen anmodes om at øge prioriteringen af miljømæssige forhold ved anlæg af skybrudsprojekter. I anmodningen er der i særlig grad lagt vægt på reduktion af CO₂-aftrykket. Udvalget orienteres endvidere om forvaltningens bemærkninger hertil.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Miljø- og Trafikudvalget udsatte på mødet den 25. september 2023 sagen, idet udvalget anmodede forvaltningen om at belyse, om indsatser for miljømæssig bæredygtighed kan takstfinansieres. Forvaltningen blev endvidere bedt om at vurdere anmodningen fra Frederiksberg Forsyning ud fra, at anmodningen både omfatter miljømæssig bæredygtighed og ikke kun CO₂. Forvaltningen har redegjort for dette i den supplerende sagsfremstilling nedenfor.

Yderligere har Klima-, Plan- og Boligudvalget den 25. september 2023 taget sagen til orientering.

Takstfinansiering af miljømæssig bæredygtighed

I henhold til afklaring af hvilke dele af undersøgelser, dokumentation og afhjælpning af evt. miljøpåvirkning, der kan takstfinansieres, er der rettet henvendelse til Frederiksberg Forsyning, da det er forsyningsselskabet, der i samarbejde med forsyningssekretariatet kan afdække, hvad der kan finansieres via taksten. Når der foreligger et svar herom fra Frederiksberg Forsyning, vil det blive videreformidlet til Miljø- og Trafikudvalget.

Miljømæssig bæredygtighed ved anlæg og drift af skybrudsprojekter.

I nærværende indstilling kommenteres på generel miljømæssig bæredygtighed ved anlæg af skybrudsprojekter herunder *varmeø-effekt, biodiversitet, genanvendelse af materialer og vandmiljø*. I den oprindelige indstilling har fokus primært været på CO₂-belastningen. Frederiksberg Forsynings henvendelse indeholder fem konkrete anbefalinger. Der vil herunder blive kommenteret på disse anbefalinger ud fra en generel miljømæssig bæredygtighed. Anbefaling 3 om håndtering af vand på overfladen vurderes fuldt ud besvaret i den oprindelige indstilling.

Generelt er der ved anlæggelse og drift af skybrudsprojekterne stort fokus på at mindske CO₂-påvirkningen samt undgå forringelser af miljøet. Konkret arbejdes der systematisk med at mindske miljøbelastningen i projekterne ved at indsamle erfaringer løbende i analyser på tværs af fagligheder og indsatsområder - f.eks. livscyklusanalyser (LCA) e.l. Erfaringerne indarbejdes i projekterne via nye tiltag, der minimerer miljøbelastningen. Denne metodik sikrer, at miljøpåvirkningen ved anlæg og drift af skybrudsprojekterne begrænses mest muligt ud fra 'best practice' på det givne anlægstidspunkt og ved drift af anlæg efterfølgende.

I skybrudsprojekterne afprøves dermed på kontinuerlig basis forskellige former for miljøforbedring, hvor traditionelle anlægsmetoder bliver erstattet med nye innovative løsninger, der er mindre miljøbelastende. Et eksempel er når højtliggende regnvandsmagasiner i genbrugsplast erstatter traditionelle dybtliggende regnvandsmagasiner jf. bilag med årsrapport for klimatilpasning 2023 side 11.

Samtidig udarbejdes hydrauliske oplandsplaner, der kvalificerer behovet for det enkelte skybrudsprojekts størrelse samt udpeger den optimale placering og hydrauliske løsningstype. Med løbende monitorering sikres yderligere optimal udnyttelse af skybrudsprojekterne samt fleksibiliteten til at udvide systemet efter dokumenteret behov.

Anbefaling 1 - at Frederiksberg Kommune i planlægningen af kommende skybrudsprojekter opgør miljøbelastningerne ved etablering og drift af anlæggene.

Varmeø-effekten

Miljøbelastningen begrænses, når flere formål indtænkes fra start i planlægningen af skybrudsprojekterne som fx at mindske varmeø-effekten. I projekterne søges regnvandet således genanvendt til fordampning og vanding, så det fungerer som køling af byen og derved mindsker varmeø-effekten. Et eksempel er P.G. Ramms Allé, hvor der laves et automatisk vandingsystem med oppumpning af vand fra regnvandsmagasiner til kontinuerlig vanding af bede og til fordampning af regnvand.

Biodiversitet

Når skybrudsprojekter anlægges stilles der krav til biofaktoren i hvert enkelt projekt overfor rådgiver i overensstemmelse med Strategi for bynatur og biodiversitet 2021. Denne fremgang har været anvendt siden 2021. Effekten dokumenteres i årsrapporten for bynatur og biodiversitet.

Genanvendelse af materialer

Ved anlæg skybrudsprojekterne arbejdes der systematisk for at reducere mængden af jomfruelige materialer som jord og grus ved fx at anvende teknikker som jordstabilisering og genanvendelse af materialer. Et eksempel er at benytte højtliggende regnvandsmagasiner af genbrugsplast i skybrudsprojekterne, som erstatter behovet for grus og øvrige nye materialer.

Vandmiljø

I skybrudsprojekterne efterleves alle gældende miljøkrav hos miljømyndigheden og i kommunens gældende spildevandsplan. Der henvises i øvrigt til kommunens spildevandsplan, hvad angår kommunens indsatser for at undgå grundvandsforurening, mindske miljøskadelige stoffer, begrænse kystnære overløb samt reducere udledningen af næringsstoffer til havet og opnå en tilstrækkelig kvalitet, så vandet kan ledes til søer og vandløb.

Anbefaling 2: at Frederiksberg Kommune i planlægningen af kommende skybrudsprojekter mindst har to alternative projektforslag, hvor det ene projektforslag er optimeret med henblik på miljømæssig bæredygtighed, herunder udledningen af CO₂ fra anlæg og drift.

Erfaringerne med at udarbejde alternative projektforslag på projektniveau har vist en begrænset miljømæssig effekt. Mellem de enkelte skybrudsprojekter er der få variationer i projektløsningerne til, at det giver mening at foretage individuelle sammenligninger på projektniveau.

I stedet arbejdes der metodisk med at indarbejde nyeste erfaringer og viden fra de seneste konkrete projekter og indarbejde de mest miljørigtige løsninger i de efterfølgende projekter. Dette sker ved at indsamle erfaringer løbende i analyser på tværs af fagligheder og indsatsområder. Disse erfaringsopsamlinger sikrer, at der arbejdes aktivt med erfaringerne og opnås minimal miljøbelastning på følgende måde:

- at mindske varmeø-effekten ved anlæg af skybrudsprojekter, der øger beplantningen og fordampningen lokalt og således afkøler byen.
- at stille minimumskrav til biofaktoren i alle skybrudsprojekter jf. Strategi for bynatur og biodiversitet.
- at undersøge mulighederne for at genanvende jord fra anlægsprojekter i kommunen jf. Strategi for jordhåndtering.
- at stille krav i alle skybrudsprojekter om at øge genbruge materialer for at mindske brugen af jomfruelige materialer som plast og grus.
at overholde alle krav til vandmiljøet jf. spildevandsplanen (link: [Spildevandsplan 2019-2021](#)).

Miljø- og Teknikudvalget er på udvalgsmødet den 25. september 2023 blevet forelagt projekter med forslag til forskellige byrums-løsninger, hvor det var muligt ved mindre justeringer at tilvælge træer frem for parkeringspladser. Disse alternative projektforslag kan ikke sidestilles med udarbejdelsen af alternative projekter. Her kræves særskilte miljøvurderinger og LCA beregninger, hvilket er en særdeles tidskrævende og ressourcetung opgave at udføre og vurderes at have en ringe miljøeffekt.

Anbefaling 4: at rapportering af den miljømæssige bæredygtighed ved etableringen af anlæg og drift af skybrudsanlæg bliver et fast tema i Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsynings årlige fælles rapportering af skybrudsindsatsen.

Af rapportering af den miljømæssige bæredygtighed sker i dag ud fra følgende:

- Mindske varmeø-effekten i skybrudsprojekterne opgøres indirekte i de årlige rapporter for klimatilpasning. I rapporterne oplyses om nyanlagte skybrudsprojekter, der reducerer varmeø-effekten. Fremover i årsrapporterne kan

det blive tydeliggjort, hvilke projekter der i særlig grad mindsker varmeø-effekten.

- Biodiversiteten i skybrudsprojekterne afrapporteres i årsrapporten for bynatur og biodiversitet, som forelægges udvalget ultimo november 2023.
- Genanvendelse af materialer og reduktion af brugen af jomfruelige materialer opgøres i udgangspunktet ikke, idet normen i entrepriseret er, at stillet krav bliver efterlevet. I stedet sikres en udvikling mod mindre miljøbelastning via undersøgelser af nye metoder og løbende dialoger med markedet.

Anbefaling 5: at Frederiksberg Kommune genbesøger de ikke igangsatte projekter i Projektpakke 5 (jf. skybrudspakke 2022 behandlet af Miljø- og Trafikudvalget den 12. juni 2023).

Det er vurderingen, at det vil have en lille eller ingen betydning at genåbne projektpakke 5, både i henhold til afklaring af volumen i projekterne eller i relation til miljøbelastningen:

- Det nødvendige volumen i de enkelte projekter fastlægges på forhånd i de hydrauliske oplandsplaner.
- Der gøres allerede mest muligt for at mindske miljøbelastningen under planlægning, anlæg og drift af de enkelte projekter. Det sker ved at følge den anvendte metodik for skybrudsprojekter, som beskrevet ovenfor.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Forvaltningen vurderer forsat, at kommunen i dag arbejder målrettet med at reducere CO₂-udledningen samt miljøbelastningen ved anlæg af skybrudsprojekter i tæt samarbejde med Frederiksberg Forsyning. Ligeledes vurderes det, at fokus på at reducere CO₂-aftrykket og miljøbelastningen kan styrkes ved at arbejde efter de omtalte principper.

Forvaltningen vurderer endvidere, at der som opfølgning på fællesmødet den 4. september vil blive arbejdet videre med dokumentation og afrapportering på de kommende fællesmøder.

Tidligere sagsfremstilling (25. september 2023)

Klima-, Plan- og Boligudvalget udsatte sagen på mødet den 18. september 2023.

Tidligere sagsfremstilling (18. september 2023)

Frederiksberg Forsynings bestyrelse sendte den 7. juni 2023 en anmodning til Magistraten og Kommunalbestyrelsen jf. bilag, hvori de efterspørger et øget fokus på primært reduktion af CO₂-udledningen ved anlæg af de kommunale skybrudsprojekter.

Status på arbejdet med CO₂-aftrykket ved anlæg af skybrudsprojekter

Det igangværende arbejde med de kommunale skybrudsprojekter er i høj grad i tråd med de intentioner, der fremlægges i anmodningen fra Frederiksberg Forsyning. Kommunen og Frederiksberg Forsyning samarbejder i dag målrettet om at mindske CO₂-belastningen, når der vælges løsninger, produkter samt metode til anlæg af skybrudsprojekterne. Det øgede fokus på systematisk at reducere miljøbelastningen ved udførelsen af klimatilpasningsindsatsen er også i fuld overensstemmelse med temarevisionen af Kommuneplan 2021: Grøn omstilling.

I 2020 er der udført beregninger og analyser af to anlagte skybrudsprojekter for at undersøge, hvilke delelementer i projekterne, der har den største CO₂-udledning. Det har supplerende ført til en efteruddannelse af projektledere med fokus på, hvordan CO₂-udledningen mindskes under planlægning og anlæg af projekterne.

Derudover arbejdes der målrettet med at fremme emissionsfri arbejdsmaskiner på anlægspladsen f.eks. via samarbejdet med CO-PI (Center for offentlig og privat innovation).

På det årlige fællesmøde mellem Miljø- og Trafikudvalget og Frederiksberg Forsynings bestyrelse i 2022 fremlagde forvaltningen, hvordan der arbejdes med planlægningen af de kommunale skybrudsprojekter ud fra nedenstående prioriteringer:

- Valg af skybrudsløsninger, der udleder mindre CO₂
- Prioritering af overfladeprojekter fremfor mere CO₂-belastende anlæg i jorden
- Fremme materialevalg med mindst mulig CO₂-udledning
- Udforme udbud, der vægter lavere CO₂-udledning som udvælgelseskriterie

Den øgede viden om CO₂-aftrykket ved anlæg af skybrudsprojekter har i 2022 desuden ført til, at kommunen har indgået en fireårig rammeaftale ift. levering af regnvandsmagasiner med den lavest mulige CO₂-udledning jf. ”Årsrapport om klimatilpasning 2022”, som blev behandlet på Miljø- og Trafikudvalgets møde den 5. september 2022.

På det seneste fællesmøde mellem udvalget og Frederiksberg Forsynings bestyrelse den 4. september 2023 blev udvalget og bestyrelsen orienteret om, hvordan kommunen arbejder målrettet med at reducere CO₂-udslippet i forbindelse med anlæg af skybrudsprojekterne. Som opfølgning på drøftelsen på dette møde vil forvaltningen arbejde videre med, hvordan bæredygtighedstiltag - som f.eks. valg, der reducerer CO₂-udslip og øget biodiversitet - bedst kan dokumenteres og afrapporteres på de kommende fællesmøder.

Forslag fra Frederiksberg Forsynings bestyrelse

I anmodningen fra Frederiksberg Forsynings bestyrelse indgår nedenstående fem konkrete forslag til at sætte yderligere fokus på CO₂-aftrykket ved anlæg af de kommunale skybrudsprojekter. Nedenfor gengives forslagene samt forvaltningens bemærkninger hertil.

1. at Frederiksberg Kommune i planlægningen af kommende skybrudsprojekter opgør miljøbelastningerne ved etableringen og driften af anlæggene

Bemærkning: Der er tidligere udarbejdet livscyklusanalyse (LCA) for anlæggets CO₂-udledning i anlægs- og driftsfasen for to udført skybrudsprojekter (Lindevangsparken og Skt. Thomas Allé). Erfaringerne herfra viser, at det særligt er fra transport og brugen af jord og stenmaterialer, der udledes CO₂. Denne og kommende viden vil nemt kunne indarbejdes i designfasen af projekterne.

En opgørelse og dokumentation af, hvor og hvilke valg der er truffet i projektet, vil kunne registres i en CO₂-log som udarbejdes løbende under projektet. Alternativet ville være, at der udføres en fuld livscyklusanalyse (LCA) i planlægningsfasen af projekterne, hvilket vil være en omfattende og tids- og ressourcekrævende opgave. Der er til dato ikke er erfaringstal nok til at kunne gennemføre en screeningsmetode på planlægningsniveauet, der kan angive miljøpåvirkningen troværdigt.

2. at Frederiksberg Kommune i planlægningen af kommende skybrudsprojekter mindst har to alternative projektforslag, hvor det ene projektforslag er optimeret med henblik på miljømæssig bæredygtighed, herunder udledningen af CO₂ fra anlæg og drift

Bemærkning: I 2021 har forvaltningen afprøvet denne metode og udregnet CO₂-belastningen ved hjælp af LCA-beregninger for to forskellige projektforslag for området omkring Egernevej.

Erfaringen viser, at arbejdet tog tre måneder ekstra i planlægningsfasen og beløb sig til ca. 100.000 kr. i udgifter til konsulenter. Det er p.d.b. vurderingen, at der kan opnås en bedre effekt og bruges færre ressourcer ved, at der undervejs i projektet arbejdes bevidst og metodisk for at opnå det mest mulige bæredygtige projekt. Det vil ske ved at udbrede erfaringer og bevidsthed om miljøbelastningen i de valg, der træffes, samt ved løbende at dokumentere de valg, der træffes i en log.

F.eks. har erfaringen med at traditionelle regnvandsmagasiner, der udleder op til 278 kg. CO₂ pr. tilbageholdt m³ regnvand ført til, at der efterfølgende er blevet udviklet et nyt produkt. Produktet består primært af genbrugsplast, der udleder 111 kg CO₂ pr. tilbageholdt m³ vand, og som fremadrettet vil kunne indarbejdes i projekterne.

3. at Frederiksberg Kommune i anlæggelsen af fremtidige skybrudsprojekter har fokus på at håndtere så meget vand som muligt på terræn

Bemærkning: Det er et ønske i kommunen at fremme grønne og blå overfladeløsninger som f.eks. skybrudsprojektet i Lindevangsparken. Overfladeprojekterne bliver oftest billigere, og CO₂-aftrykket mindskes sammenholdt med spildevandstekniske anlæg i jorden. Samtidig skabes der merværdi for borgerne. I praksis har det dog vist sig vanskeligt at anlægge de nødvendige m³ vand alene i overfladeprojekterne som følge af pladmangel i byrummet, herunder af hensyn til trafikafvikling, parkeringspladser og tilgængelighed.

4. at rapportering af den miljømæssige bæredygtighed ved etableringen af anlæg og drift af skybrudsanlæg bliver et fast tema i Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsynings årlige fælles rapportering af skybrudsindsatsen

Bemærkning: Det vil være muligt at integrere en afrapportering af de bæredygtighedsvalg og erfaringer, der er gjort, som et fast tema på de årlige fælles møder.

5. at Frederiksberg Kommune genbesøger de ikke igangsatte projekter i Projektpakke 5 (jf. skybrudspakke 2022 behandlet af Miljø- og Trafikudvalget den 12. juni 2023).

Bemærkning: En opgørelse af miljøbelastningen fra skybrudsprojekterne kræver, at projekterne bliver politisk igangsat med tilhørende bevilling, før arbejdet med projektforslagene kan påbegyndes. For skybrudsprojekter, der ikke er påbegyndt, er det således ikke muligt at opgøre en sådan vurdering, da der ikke er bevilliget midler til projektet og dermed ikke udarbejdet et projektforslag.

Forslag om øget fokus på at mindske CO₂-aftryk

På nationalt niveau er der endnu ikke blevet udviklet en standardmetode for opgørelsen af CO₂-påvirkningen af anlæg i planlægningsfasen. Det gør opgaven med at beregne og dokumentere CO₂-belastningen på skybrudsprojekterne særdeles ressourcekrævende, hvis kommunen skal udvikle sin egen metode.

Samtidigt er der et tidspres for at gennemføre skybrudsprojekter på den såkaldte overgangsordning, der sikrer takstfinansiering frem til 2027. På overgangsordningen indgår der i alt 253 skybrudsprojekter, hvoraf 47 projekter forventes at blive anlagt inden 2027. I rækkefølgeplanen har forvaltningen i samarbejde med forsyningen nøje udvalgt de 47 vigtigste projekter, der bør gennemføres frem til 2027, og som er bedst egnede til overgangsordningen for at kunne skybrudssikre byen.

Såfremt forslagene i anmodningen om udvikling af standarder, opgørelser og beregninger af CO₂-aftrykket på flere alternative projektforslag samt dokumentation skal gennemføres, vil konsekvensen være, at en betydelig del af de 47 projekter ikke kan gennemføres inden 2027.

Forvaltningen anbefaler derfor, at de fire tidligere godkendte principper, som er nævnt ovenfor, forsat ligger til grund for valg undervejs i udviklingen af skybrudsprojekterne i overensstemmelse med drøftelsen på fællesmødet mellem Miljø- og Trafikudvalget og Frederiksberg Forsynings bestyrelse den 5. september 2022.

Der kan i tillæg hertil udarbejdes en logbog for hvert projekt med begrundelse for de valg, der træffes undervejs i projektfaserne ud fra CO₂-hensyn. Loggen vil være en systematisk måde at opbygge erfaringer og viden om det enkelte projekts totale CO₂-aftryk og samtidig sikre transparens.

Forvaltningen vil endvidere følge tæt med i om staten eller øvrige offentlige instanser udvikler en almengældende metode for opgørelsen af miljøpåvirkningen på anlæg i planlægningsfasen.

Det anbefales ligeledes, at udvælgelsen af det bedste løsningsforslag til et anlægsprojekt i et komplekst byrum ikke alene sker ud fra et kriterie om at mindske CO₂-udledning. Andre hensyn som byrumskvalitet, borgerønsker og trafikafvikling bør også indgå i udformningen af det konkrete anlægsprojekt.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at kommunen i dag arbejder målrettet med at reducere CO₂-udledningen ved anlæg af skybrudsprojekter i tæt samarbejde med Frederiksberg Forsyning. Ligeledes vurderes det, at fokus på at reducere CO₂-aftrykket kan styrkes ved at arbejde efter de omtalte principper. Forvaltningen vurderer endvidere, at der som opfølgning på fællesmødet den 4. september vil blive arbejdet videre med dokumentation og afrapportering på de kommende fællesmøder.

Økonomi

Hvis forslaget fra Frederiksberg Forsynings bestyrelse ønskes gennemført, må der forventes en udgiftsforøgelse for gennemførelse af projekterne på 15-20 pct. på grund af øgede udgifter til løsninger, der ofte er dyre at implementere. En eventuel beslutning om udarbejdelse af alternative forslag, LCA-analyser og dokumentation af CO₂-forbruget, som foreslået i anmodningen, vil ligeledes kræve en yderligere tilførsel af ressourcer til klimatilpasningsindsatsen.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø-, og Trafikudvalget, Klima-, Plan- og Boligudvalget, Magistraten

Historik

Indstilling 18. september 2023, pkt. 112:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning fra Klima-, Plan- og Boligudvalget 2022-25, 18. september 2023, pkt. 112:

Klima-, Plan- og Boligudvalget udsatte sagen.

Indstilling 25. september 2023, pkt. 122:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Indstilling 25. september 2023, pkt. 164:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 25. september 2023, pkt. 164:

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede forvaltningen om at belyse hvilke dele, som kan takstfinansieres samt, at der er tale om miljømæssig bæredygtighed i bred forstand og ikke alene CO2.

Bilag

Kopi af anmodning fra FF

Punkt 177: Skybrudspakke 2024

05.01.02-G01-1-23

Resume

Miljø- og Trafikudvalget får med denne sag forelagt forslag til Skybrudspakke for 2024 samt enkelte justeringer af allerede igangsatte projekter fra tidligere skybrudspakker til godkendelse. Skybrudspakke 2024 indeholder de klimatilpasningsprojekter, som planlægges igangsat i 2024. Forslaget til Skybrudspakke 2024 er udarbejdet med afsæt i den rækkefølgeplan for skybrudsprojekterne, som udvalget godkendte den 13. juni 2022.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at den forelagte disponering af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger vedrørende anlægspulje for "Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med Frederiksberg Forsyning" godkendes (gældende for den takstfinansierede pulje såvel som for den skattefinansierede pulje), og at omdisponeringer på igangværende skybrudsprojekter, jf. tabel 1 i økonomiafsnittet, godkendes,
2. at der meddeles anlægsbevillinger på 157,0 mio. kr. til takstfinansierede klimatilpasningsprojekter samt anlægsbevillinger på 30,6 mio. kr. på skattefinansierede klimatilpasningsprojekter, jf. tabel 1 i økonomiafsnittet, og at dette finansieres af puljer til takst- og skattefinansierede klimatilpasningsprojekter i perioden 2024-2027, samt at rådighedsbeløb på alle klimatilpasningsprojekter ændres som beskrevet i tabel 1 i bilag 1,
3. at de takstfinansierede anlægsudgifter midlertidigt finansieres via byggekreditter og omlægges til endelige lån i takt med, at de enkelte delprojekter afsluttes, og at bevillinger til lånoptagelse forskydes imellem årene svarende til de i sagerne angivne ændringer i takstfinansierede anlægsudgifter og
4. at projektpakke 6 anbefales til godkendelse hos Frederiksberg Forsynings bestyrelse.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at den forelagte disponering af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger vedrørende anlægspulje for "Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med Frederiksberg Forsyning" godkendes (gældende for den takstfinansierede pulje såvel som for den skattefinansierede pulje), og at omdisponeringer på igangværende skybrudsprojekter, jævnfør tabel 1 i økonomiafsnittet, godkendes,
2. at der meddeles anlægsbevillinger på 157,0 mio. kr. til takstfinansierede klimatilpasningsprojekter samt anlægsbevillinger på 30,6 mio. kr. på skattefinansierede klimatilpasningsprojekter, jævnfør tabel 1 i økonomiafsnittet, og at dette finansieres af puljer til takst- og skattefinansierede klimatilpasningsprojekter i perioden 2024-2027, samt at rådighedsbeløb på alle klimatilpasningsprojekter ændres som beskrevet i tabel 1 i bilag 1,
3. at de takstfinansierede anlægsudgifter midlertidigt finansieres via byggekreditter og omlægges til endelige lån i takt med, at de enkelte delprojekter afsluttes, og at bevillinger til lånoptagelse forskydes imellem årene svarende til de i sagerne angivne ændringer i takstfinansierede anlægsudgifter - og
4. at projektpakke 6 anbefales til godkendelse hos Frederiksberg Forsynings bestyrelse.

Sagsfremstilling

Miljø- og Trafikudvalget får med denne sag forelagt forslag til Skybrudspakke 2024 samt enkelte justeringer af allerede igangsatte projekter, der er besluttede under tidligere skybrudspakker, til godkendelse.

Baggrund

I 2016 besluttede Kommunalbestyrelsen at gennemføre et skybrudssikringsprogram med henblik på at gøre Frederiksberg mere robust over for fremtidige klimaændringer. Målsætningen er at der ved en såkaldt 100-årshændelse maksimalt må stå 10 cm. vand i gennemsnit på Frederiksberg. Målsætningen blev fastlagt i en afvejning mellem udgifter til tiltag og samfundsøkonomisk gevinst.

Målsætningen indebærer blandt andet, at der i kommunen frem til 2036 skal håndteres 254.000 m³ regnvand i klimatilpasningsprojekterne. Disse udføres i et samarbejde mellem kommunen og Frederiksberg Forsyning under den såkaldte medfinansieringsordning. Der på nuværende tidspunkt færdiganlagt 48 kommunale klimatilpasningsprojekter, som til sammen kan rumme ca. 38.000 m³ regnvand - dette svarer til 15 % af målsætningen om, at kommunen frem til 2036 skal håndteres 254.000 m³ regnvand i klimatilpasningsprojekterne. I alt er der planlagt ca. 127.000 m³ klimatilpasningsprojekter på Frederiksberg, hvilket svarer til ca. 50 % af den samlede målsætning. Dette betyder, at

Frederiksberg er en af de kommuner i Danmark der er længst med at implementere klimatilpasningsplaner og dermed nå målet om at klimatilpasse byen til de kommende klimaforandringer.

For at sikre, at der kun bliver anlagt den nødvendige mængde klimatilpasningsprojekter, og at de er placeret der, hvor de gør mest gavn, er alle de foreslåede klimatilpasningsprojekter forud for igangsættelsen blevet kvalificeret i forbindelse med udarbejdelse af hydrauliske oplandsplaner og volumennotaer.

Lovgrundlaget for skybrudssikringen blev ændret i 2021. Ændringen i lovgrundlaget betyder, at forudsætningerne for gennemførelse af skybrudsprojekter er mere usikre end i 2016. Der er imidlertid mulighed for en overgangsordning under det tidligere regelsæt. Derfor vedtog Miljø- og Trafikudvalget den 13. juni 2022 en rækkefølgeplan over de skybrudsprojekter, det er mest fordelagtigt at anlægge frem til 2027, hvor overgangsordningen udløber. Det fremlagte forslag til Skybrudspakke 2024 tager afsæt i rækkefølgeplanen og overgangsordningen. Indsatsen med klimatilpasningen opnås fortsat gennem anlæg af konkrete skybrudsprojekter, men udfoldes også ved at integrere øvrige politiske prioriteringer undervejs i arbejdet, som f.eks. øget biodiversitet og reduktion af miljøbelastningen ved anlæg af projekterne.

Generelt er der ved anlæggelse og drift af skybrudsprojekterne stort fokus på at undgå forringelser af miljøet og på at mindske CO₂-påvirkningen. Der arbejdes med systematisk at mindske miljøbelastningen i projekterne ved at indsamle erfaringer løbende i analyser på tværs af fagligheder og indsatsområder. Erfaringerne indarbejdes i projekterne via nye tiltag, der minimerer miljøbelastningen. Denne metodik sikrer, at miljøpåvirkningen ved anlæg og drift af skybrudsprojekterne begrænses mest muligt ud fra 'best practice' på det givne anlægstidspunkt og ved drift af anlæg efterfølgende.

På den måde bliver skybrudsprojekterne et eksempel på kontinuerlig miljøforbedring, hvor traditionelle anlægsmetoder bliver erstattet med nye innovative løsninger, der er mindre miljøbelastende.

Skybrudspakke 2024

Forslaget til Skybrudspakke 2024 indeholder de projekter, der anbefales igangsat i 2024 samt tilhørende forslag til disponering af midlerne afsat til skybrudsprojekter. Udvalget vil senere få de enkelte projektforslag til endelig godkendelse, når disse foreligger i projekteret form. Forslaget omfatter igangsættelse af 12 nye projekter. Der er tale om en stor portefølje, som skal sikre fremdriften og øge muligheden for, at de vigtigste skybrudsprojekter kan nå at blive anlagt under overgangsordningen.

Forslaget til Skybrudspakke 2024 omfatter følgende nye projekter, som igangsættes i 2024:

Tesdorpsvej og Emanuel Olsens Vej	Vejene anlægges som forsinkelses- og fordelingsveje for regnvandet, som opsamles og ledes til skybrudsledningen under Femte Juni Plads.
Howitzvej	Vejen anlægges som transport- og fordelingsvej for regnvandet, som ledes til pladsen bag rådhuset.
Steen Blichers Vej og Poul Møllers Vej	Vejene anlægges som transport- og fordelingsveje for regnvandet, som ledes til pladsen bag rådhuset.
Søndermarken Kirkegård	Pladsen anlægges som en central forsinkelsesplads for området. Det vil blive undersøgt om projektet giver mulighed for renovering og forskønnelse af kirkegården.
Magnoliavej, vest	Vejen anlægges som forsinkelses- og fordelingsvej for regnvandet, som opsamles og evt. ledes til Søndermark Kirkegård.
Nandrupsvej, idrætsplads	Pladsen anlægges som en central forsinkelsesplads i forbindelse med den planlagte udskiftning af kunstgræsset på pladsen.
Bycampus skybrudspark	Parken anlægges som en central forsinkelsesplads, som opsamler regnvand i bycampusområdet. Projektet samtænkes med et midlertidigt by- og parkrum, indtil der bygges en hal på den østlige del af området.

Grøndalsengen, syd	Området anlægges som en central forsinkelsesplads, som indarbejdes som en del af Grøndalsparken og Harestrup Å samarbejdet.
Grøndalsvej vest	Vejen anlægges som forsinkelsesvej og forberedes til at kunne lede skybrudsvand til Grøndalen. Arbejdet koordineres med fortovsrenovering, kantstensopretning og evt. plantning af nye træer.
Egernvej	Vejen anlægges som fordelingsvej for regnvand, som samles gennem området og på sigt ledes til Grøndalen.
Skolen på Duevej, udbedring af skybrudsprojektet	Der afsættes 4 mio. kr. i skolegårdspuljen til at opgradere skybrudsprojektet i skolegården, så det kommer til at fungere efter hensigten.
Drosselvej	Vejen anlægges som forsinkelses- og fordelingsvej for regnvandet, som opsamles og ledes til forsinkelsesprojektet i Egernvej Anlægget. Vejen indgår som en del af det igangværende klimatilpasningsprojekt "Fuglebakkevarteret 1".
Forundersøgelser 2024, øst og vest	Der afsættes midler til at forsætte udarbejdelsen af hydrauliske oplandsplaner for Frederiksberg øst og vest.

Justering af igangværende projekter

Der foreslås ligeledes gennemført følgende justeringer af igangværende projekter:

V.E. Gamborgs Vej	I forbindelse med udarbejdelsen af skybrudsprojektet på det grønne areal på V.E. Gamborgs Vej afsættes der 0,25 mio. kr. til at renovere og udbedre beplantningen samt opholds- og cykelparkering på området.
Mathilde Fibigers Vej	Da der i forbindelse med skybrudsprojektet på Mathilde Fibigers Vej anlægges et større regnvandsbed end oprindelige planlagt, overføres der 0,4 mio. kr. i skattemidler til projektet for at sikre en rigelig og biodivers beplantning i bedet.
Betty Nansens Allé	Budgettet forøges med 2,1 mio. kr. takstmidler, samt 0,8 mio. kr. skattemidler, da der i dette projekt er valgt en type regnvandsmagasiner, der udleder mindst mulig CO ₂ , samt har mindst mulig miljøpåvirkning. Magasinerne er dog dyrere end de oprindeligt budgetterede.
Peter Bangs vej	Budgettet forøges med 45,4 mio. kr. takstmidler, samt 5,5 mio. kr. skattemidler pga. en udvidelse af volumenet på 1400 m ³ , samt tilretning af budgettet i forhold til nyligt udarbejdet anlægsforslag.
Frb. Idrætspark	Budgettet forøges med 31,5 mio. kr. takstmidler, pga. en udvidelse af volumenet på 750 m ³ , samt tilretning af budgettet i forhold til nyligt udarbejdet anlægsforslag.
Glahns Allé	Da det har vist sig muligt at finde plads til regnvand fra Glahns Allé i anlægget på Borgmester Godskesens Plads, vil udgifter til dette projekt fremover blive afholdt på projektet på Borgmester Godskesens Plads
Forundersøgelser vest 2023	Budgettet til forundersøgelser vest øges med 400.000 kr. for bl.a. at færdiggøre oplandsplan 19.

Forslaget til projekter, som igangsættes og justeres med Skybrudspakke 2024, er godkendt i styregruppen for skybrudshåndtering (Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning).

Med undtagelse af projektet Tesdorpsvej og Emanuel Olsens Vej , som er en del af den allerede igangsatte projekt pakke 5, er alle de øvrige projekter, omfattet af projektpakke 6, som det anbefales at igangsætte.

Projektpakke 6

Projektpakkerne indeholder de udvalgte skybrudsprojekter fra overgangsordningen, der anbefales anlagt inden for de næste fire år. Eftersom projektpakkerne er en metode til at aktivere takstfinansieringen af projekterne, som Frederiksberg Forsyning administrerer, er det også Frederiksberg Forsynings bestyrelse, som formelt godkender projektpakkerne.

Der er allerede ansøgt og igangsat fem projektpakker, som omfatter gennemførte og igangsatte projekter. Der er fra Forsyningssekretariatet intet krav om, at de enkelte projektpakker skal være afsluttet før nye opstartes, eller at de ikke kan igangsættes forskudt af hinanden. Det betyder, at de igangværende projektpakker og en ny projektpakke kan implementeres sideløbende. De projekter, som er omfattet af den konkrete projektpakke, skal dog være anlagt inden for fire år efter, at projektpakken er igangsat.

I projektpakken må omkostningerne til medfinansieringsprojektet samlet set ikke være dyrere, end hvis projektpakken skulle være udført som en traditionel kloakløsning. Det betyder, at det enkelte skybrudsprojekt kan tåle at blive dyrere end det oprindeligt budgetterede, hvis det indgår i en projektpakke, som samlet set opfylder kravene til medfinansiering. Projektpakkerne giver således en større økonomisk robusthed i forhold til at sikre medfinansiering af projekterne.

For at kunne finansiere visse af skybrudsprojekterne i Skybrudspakke 2024 foreslås det, at det anbefales Frederiksberg Forsynings bestyrelse, at igangsættelsen af projektpakke 6 godkendes med følgende projekter:

Oversigt over planlagte takstfinansierede skybrudsprojekter i projektpakke 6

Projekter	Beløb i kr.
Tesdorpsvej og Emanuel Olsens Vej	25.953.300
Howitzvej	3.904.250
Steen Blichers Vej og Poul Møllers Vej	3.569.600
Søndermark Kirkegård	6.135.250
Magnoliavej, vest	14.145.000
Nandrupsvej, idrætsplads	7.362.300
Bycampus skybrudspark	10.151.050
Grøndalsengen, syd	7.418.075
Grøndalsvej vest	10.300.000
Egernvej	10.800.000

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at de foreslåede projekter, som anbefales godkendt med Skybrudspakke 2024, er nødvendige for at anlægge de planlagte skybrudsprojekter inden for overgangsordning, som løber frem til 2027.

Økonomi

Der søges i indeværende sag om anlægsbevillinger på netto 157,0 mio. kr. til takstfinansierede projekter finansieret af puljen til takstfinansierede skybrudsprojekter i perioden 2024-2027.

Der søges i indeværende sag om anlægsbevillinger på netto 30,6 mio. kr. til skattefinansierede projekter finansieret af puljen til skattefinansierede skybrudsprojekter i perioden 2024-2027.

De takstfinansierede anlægsudgifter finansieres ved kommunens optagelse af byggekredit i anlægsperioden. Byggekrediten omlægges til endelig belåning i takt med afslutning af de enkelte delprojekter. Ydelserne på de endelige lån betales i første omgang af Frederiksberg Kommune og viderefaktureres efterfølgende til Frederiksberg Forsyning. Takstmidlerne er ikke omfattet af anlægsrammen. I forbindelse med udarbejdelsen af regnvandsplanen vil der blive

udarbejdet en revideret vurdering af de samlede omkostninger ved klimatilpasning af byen inkl. beregning af konsekvenser for forbrugerpriserne på vandtaksterne.

Med indeværende sag forskydes lånoptag til takstfinansierede anlægsprojekter. Forskydningen fordeler sig i årene som følger: 2023: -49,1 mio. kr., 2024: 32,6 mio. kr., 2025: 67,8 mio. kr. og 2026: -51,3 mio. kr. Det samlede rådighedsbeløb på alle takstfinansierede klimatilpasningsprojekter fremgår derudover af bilag 2.

Den samlede nettoændring af anlægsbevillinger fremgår af tabel 1. Ændringerne består af de i sagen nævnte budgetændringer, justering af budget på igangværende projekter af teknisk karakter og anlægsbevillinger til nye projekter, der igangsættes med vedtagelse af skybrudspakke 2024. Der er i sagen et 1:1 forhold imellem afgivne bevillinger og justeringer i rådighedsbeløb.

Ændringer i rådighedsbeløb og periodiseringen af ændringerne fremgår i bilag 1. Bilaget viser ændringerne i rådighedsbeløb for projekterne i tabel 1 samt forskydningerne i rådighedsbeløb på igangværende klimatilpasningsprojekter, hvor anlægsbevillingen ikke ændres. Med vedtagelse af sagen justeres klimatilpasningsprojekternes rådighedsbeløb til det angivne i bilag 1.

Tabel 1: Anlægsbevillinger

Bevillingsmæssige ændringer angivet i 1.000 kr.	Beløb Takst	Beløb Skat
<i>Ændring af anlægsbevillinger på igangværende projekter</i>		
Peter Bangs Vej, etape II	45.384	5.500
Betty Nansens Allé	2.100	800
Jacobys Allé / Frydendalsvej	-2.889	-978
Ane Katrines Vej, Nitivej, Priorvej	-	130
Frederiksberg Idrætspark	31.500	500
Forundersøgelser, øst 2022	-700	26
Forundersøgelser, vest 2022	-1.300	-49
Mathilde Fibigers Vej	-	400
Stockflethsvej og Grøndalsvej	-	-400
Borgmester Godskes Plads	-8.079	-
Glahns Allé	-12.047	-2.231
Forundersøgelser, vest 2023	400	-
V.E Gamborgs Vej	-	250
Projektledelse vedr. Trafik og Byrum 2023	-	771
Projektledelse vedr. Miljø 2023	-	272
Projektledelse vedr. Trafik og Byrum pulje	-	-500

Projektledelse vedr. Trafik og Byrum 2022	-	-271
Projektledelse vedr. Miljø 2022	-	-272
Egernvej Anlægget	2.241	-
Forundersøgelser, øst 2021	-535	-
Forundersøgelser, vest 2021	-469	-
Emil Chr. Hansens Vej	-73	-
Deltotal ændring af anlægsbevillinger på igangværende projekter	55.533	3.948
<i>Anlægsbevilling til projekter der igangsættes med skybrudspakke 2024</i>		
Tesdorpsvej og Emanuel Olsens Vej	25.900	3.800
Howitzvej	3.900	1.450
Steen Blichers Vej og Poul Møllers Vej	3.570	1.110
Søndermark Kirkegård	6.100	6.400
Magnoliavej, vest	14.100	2.200
Nandrupsvvej, idrætsplads	7.300	3.900
Bycampus skybrudspark	10.100	-
Grøndalsengen, syd	7.400	2.230
Grøndalsvej, vest	10.300	550
Egernvej	10.800	4.000
Forundersøgelser, 2024 øst	1.000	500
Forundersøgelser, 2024 vest	1.000	500
Deltotal anlægsbevillinger til projekter, der igangsættes med skybrudspakke 2024	101.470	26.640
<i>Samlede nettoændringer af anlægsbevillinger</i>		
Total samlede nettoændringer af anlægsbevillinger	157.003	30.588
Budgetkonto - klimatilpasningsprojekter Takst - udmøntning af takstfinansierede projekter	-157.003	-
Budgetkonto - klimatilpasningsprojekter Skat - udmøntning af skattefinansierede projekter	-	-30.588

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, M, K

Bilag

Bilag 2. rådighedsbevillinger på takstfinansierede klimatilpasningsprojekter

Bilag 1. ændringer i rådighedsbevillinger - klimatilpasningsprojekter

Punkt 178: Licens til elbiler

05.09.02-G01-2-23

Resume

I forbindelse med drøftelserne og indgåelse af ny aftale om justering af parkeringsordningen blev forvaltningen efterfølgende bedt om at undersøge muligheden for en yderligere miljødifferencering på pendlerlicenser for elbiler.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen efter drøftelse, idet forvaltningen blev anmodet om at supplere sagen med de økonomiske konsekvenser ved at nedsætte prisen på elbiler for pendlere, erhvervslicenser og firmabiler til samme niveau som beboere på Frederiksberg.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at udvalget godkender en yderligere miljødifferencering for elbiler på pendlerlicens med en 50% reduktion,
2. at udvalget godkender en yderligere miljødifferencering for elbiler på "beboer med firmabil" med en 50% reduktion,
3. at udvalget godkender en yderligere miljødifferencering for elbiler på erhvervslicens med en 50% reduktion,
4. at forventede mindreindtægter på anslået 1,2 mio. kr. i 2024 håndteres indenfor Miljø- og Trafikudvalget ramme via kompenserende besparelser og/eller mindreforbrug og
5. at håndtering af mindreindtægter fra 2025 og frem indgår i 1. finansielle orientering om Budget 2025.

Sagsfremstilling

Den 28. august 2023 besluttede et flertal i Kommunalbestyrelsen at justere parkeringsordningen med virkning fra 1. oktober 2023. I samme forbindelse blev forvaltningen bedt om en vurdering af mulighederne for og hensigtsmæssigheden i at differentiere pendlerlicenserne i forhold til elbiler. Med aftalen, der trådte i kraft den 1. oktober 2023, gælder de samme vilkår for elbiler som andre biler, idet elbiler har fået sin egen kategori under beboerlicensen.

Der vurderes at være tre licenstyper, hvor en miljødifferencering er muligt og giver mening i forhold til fortsat at give et øget incitament for en omstilling af bilparken til en mere grøn profil:

- Pendlerlicens (alle typer): Denne kan erhverves, hvis man arbejder på Frederiksberg (600 kr. pr. måned/50 kr. pr. dag). Eventuel ny pris for elbiler ved justering: 300 kr. pr. måned/25 kr. pr. dag.
- Beboer med firmabil: Denne kan erhverves, hvis man bor på Frederiksberg og har en bil der kun må benyttes til erhverv (600 kr. pr. måned/50 kr. pr. dag). Eventuel ny pris for elbiler ved justering: 300 kr. pr. måned/25 kr. pr. dag.
- Erhvervslicens: Denne kan erhverves, hvis man har firma på Frederiksberg og køretøjet er indregistreret til virksomheden (1.500 kr. pr. år). Eventuel ny pris for elbiler ved justering: 750 kr. pr. år.

Hjemlen til at indføre miljødifferencering på parkeringslicenser beskrives i bekendtgørelse om parkering på offentlige veje (§ 7). Det er forvaltningens vurdering, at der er hjemmel til en differentiering for elbiler for de ovenstående licenstyper.

Såfremt en yderligere miljødifferencering vedtages, er det administrativt muligt at refundere erhvervslicenser, som er købt i forbindelse med indførelse af de nye parkeringsregler 1. oktober 2023. For pendlerlicenser og licenser til beboere med firmabil kan ikke-brugte måneder opsiges, refunderes og erhverves til ny pris.

By-, Kultur- og Miljørådets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at de foreslåede ændringer på 50% ikke vil have en direkte effekt på trængslen, men kan have en positiv effekt på en fortsat omstilling af bilparken for de brugere af byen, der er under ovennævnte kategorier. Forvaltningen vurderer, at der med en reduktion på mere end 50% vil være risiko for en underminering af parkeringsordningen pr. 1. oktober 2023 og at der potentielt vil kunne skabes øget trængsel.

Det er endvidere forvaltningens vurdering, at en evt. prisjustering kan gennemføres med 2 måneders varsel, og at der ikke er behov for informationskampagne, men at der blot kan oplyses herom ved ansøgning.

Økonomi

Såfremt det besluttet at nedsætte prisen på de anførte el-bil licenser, vil dette efter forvaltningens vurdering medføre et omsætningstab på anslået 0,8 - 1,6 mio. kr. fra 2024 og frem. Beløbet er behæftet med usikkerhed, da forvaltningen ikke har data på antallet af elbiler, der benytter de pågældende licenstyper, da disse hidtil har været gratis og derfor ikke er registreret særskilt. Omsætningstab vil stige i takt med den grønne omstilling af bilparken. Forvaltningen vil løbende vende tilbage med en status på omstillingen af bilparken.

Indtægtsbudgettet for 2024 for betalingsparkering er i budget 2024 fastsat til 90 mio. kr. Dette niveau afspejler en vis risiko, da det tager udgangspunkt i det maksimale skøn for effekt af den nye parkeringsordning. Ordningen er som nævnt ovenfor trådt i kraft pr. 1. oktober 2023, hvorfor forvaltningen på nuværende tidspunkt ikke kan validere indtægtsskønnet. Den foreslåede reduktion af takster må på den baggrund antages at medføre mindreindtægter, der skal finansieres særskilt.

I 2024 forudsættes indtægtstab ved en indførelse af reducerede licenstyper håndteret indenfor Miljø- og Trafikudvalget ramme via kompenserende besparelser eller mindreforbrug. Udvalget skal i forbindelse med 1. forventede regnskab for 2024 anvise konkrete håndteringsmuligheder af indtægtstab inklusiv servicerammeudfordring. Håndtering af den flerårige effekt vil indgå i 1. finansielle orientering for 2025. Omsætningstab har ikke varig effekt på kommunens indtægter fra betalingsparkering, men vil påvirke servicerammen negativt, da indtægter fra betalingsparkering der ligger over 320 kr. pr. indbygger i kommunen (2020 p/l), afregnes 1:1 med staten.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, M, K

Punkt 179: Godkendelse af projektmateriale for monument ved Forum til minde om frihedskampen

20.04.02-G01-1-23

Resume

Med denne sag skal der tages stilling til den fortsatte proces for arbejdet med at etablere et mindesmærke for frihedskampen. Forvaltningen har modtaget supplerende projektmateriale og undersøgt placering og rammer for drift og vedligehold.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at projektmaterialet tages til efterretning, idet udvalget ønsker, at de eksisterende bænke bevares som i dag og montre gøres mindre til en maksimal højde på 2 meter samt rykkes fri af bedene,
2. at der arbejdes videre med en placering på pladsen ud mod Rosenørns Allé,
3. at Frederiksberg Kommune afholder udgifter til afledt drift af monumentet finansieret inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme, idet der forelægges en sag herom, når omfanget er endelig kendt, og
4. at der meddeles anlægsbevilling på 0,2 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023 under Miljø- og Trafikudvalget for at give tilskud til Foreningen Stjerne Radio, som har fået opgaven med at realisere værket.

Indstilling

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at projektmaterialet tages til efterretning, idet udvalget ønsker at de eksisterende bænke bevares som i dag og montre gøres mindre til en maksimal højde på 2 meter samt rykkes fri af bedene,
2. at der arbejdes videre med en placering på pladsen ud mod Rosenørns Allé,
3. at Frederiksberg Kommune afholder udgifter til afledt drift af monumentet finansieret inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme, idet der forelægges en sag herom, når omfanget er endelig kendt, og
4. at der meddeles anlægsbevilling på 0,2 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023 under Miljø- og Trafikudvalget for at give tilskud til Foreningen Stjerne Radio, som har fået opgaven med at realisere værket.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen sendte på mødet den 2. oktober 2023 sagen retur til Miljø- og Trafikudvalget, idet formanden for Miljø- og Trafikudvalget Jan E. Jørgensen d. 2. og efterfølgende 11. oktober har modtaget anmodning fra Joakim Weylandt om, at Miljø- og Trafikudvalget justerer beslutningen af 25. september 2023. De to mails fra Joakim Weilandt er vedlagt som bilag 5 til udvalgets orientering. Udvalget vil ligeledes modtage kopi af svar fra udvalgsformanden.

Forvaltningen vurderer ikke, at de fremsendte bemærkninger giver anledning til ændringer i sagens indstilling.

Tidligere sagsfremstilling (2. oktober 2023)

Miljø- og Trafikudvalget udsatte den 21. august 2023 sagen efter drøftelse med henblik på besigtigelse. Besigtigelsen finder sted mandag den 18. september 2023.

Tidligere sagsfremstilling (21. august 2023)

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget besluttede på møder hhv. den 17. april og 27. marts 2023, at forvaltningen skulle gennemføre en dialog med Foreningen projekt Stjerne Radio om, hvorvidt denne kunne overtage det fulde arbejde med finansiering, etablering og drift af et mindesmærke for sabotageaktionen ved Forum omfattende projektstyring, organisering, indgåelse af nødvendige aftaler, fundraising mv. Det blev samtidig besluttet, at kommunens egenfinansiering til projektet - svarende til 200.000 kr. (afsat i Budget 21-22) kan anvendes til støtte til foreningens realisering af værket, idet nærmere vilkår skulle fastlægges. (Mødereferat er vedlagt som bilag 1).

Forvaltningen har efterfølgende været i dialog med Foreningen Stjerne Radio og fremsendte ultimo maj 2023 foreningen udkast til aftalevilkår for overtagelse af projektet, herunder for udbetaling af de 200.000 kr. På baggrund af en række justeringer i det fremsendte aftaleudkast bekræfter Stjerne Radio i mail af 8 august 2023, at foreningen ønsker at overtage projektet fsva. tilvejebringelse af finansiering og etablering af monumentet – og heraf afledt projektstyring samt organisering (kopi af mail er vedlagt som bilag 2). Foreningen fremsendte samtidig tidligere efterspurgte supplerende projektmateriale (vedlagt som bilag 3) samt foreningens vedtægter.

Det bemærkes, at forvaltningen er blevet informeret om, at der - siden udvalgets seneste behandling af sagen - er opnået yderligere støtte fra Grace Public Affairs med 10.000 kr., SH Grafik med 10.000 kr. og Sokkelund Café og Brasserie med 10.000 kr. Derudover har Stjerne Radio oplyst, at de har indledt dialog med flere yderligere parter, da den fulde finansiering ikke er tilvejebragt endnu.

Projektmateriale

Forvaltningen har, som nævnt, modtaget supplerende projektmateriale fra Stjerne Radio jf. bilag 3. Skulpturen af Max Bæklund udføres i 1:1 størrelse og udføres i støbejern og ølkassen udføres i metallegering.

Montrerne foreslås udført i en højde på 2,1 meter i cortenstål med lamineret sikringsglas. I de to store montere vil sabotagen af Forum og dens betydning for nyere dansk historie tænkt formidlet på skærme med opslag eller film. Belysningen tænkes udført som et wirehængt system på ca. 5 meter høje master (4 stk.) og et armatur farvesat som et armbind i rødt, hvidt og blå.

Forvaltningen har spurgt til, om monterne kunne reduceres eller gøres lavere grundet en bekymring for Frederiksberg Kommunes fremtidige vedligeholdelse af glas og teknisk udstyr - og mhp. at monterne ikke tager opmærksomheden fra skulpturen, der er ca. 1,68 meter høj. Forvaltningen har desuden spurgt til, om forslaget om at udskifte belysning og bænke ved monumentet kunne udelades for hurtigere at kunne nå den fulde finansiering. Stjerne Radio har svaret, at de ikke ønsker at lave ændringer i forslaget.

Placering

Foreningen Stjerne Radio foreslår monumentet opstillet på Julius Thomsens Plads. Pladsen anvendes i dag til mange forskellige aktiviteter som ophold, mødested, boldspil, leg og hundeluftning. De tekniske forhold på stedet er undersøgt af forvaltningen. Under den nordlige del af Julius Thomsens Plads ligger et stort fjernvarmebygværk administreret og ejet af CTR. I den situation at CTR skal kunne udføre reparation af fjernvarmebygværk og ledninger i henhold til gældende servitut på arealet, skal Frederiksberg Kommune afholde udgiften i forbindelse med en eventuel flytning og genetablering af monumentet, og der må ikke etableres fast fundamenter. Udgifter forbundet med en evt. flytning og genetablering af monumentet anslås af forvaltningen til over 100.000 kr.

Ved sagens fremstilling til møde i By- og Miljøudvalget d. 15.juni 2020 foreslog forvaltningen en placering for et blivende monument på den cirkulære plads ud for hovedindgangen til Forum i parkens midterste område. Placeringen ligger dels fri af det underjordiske fjernvarmebygværk, og dermed reduceres risikoen for en udgift til eventuel flytning og genetablering af monument i forbindelse med drift af fjernvarmeanlæg. Dels vil placeringen være i kontakt med hovedindgangen, og monumentet vil blive set af de besøgende i Forum.

Stjerne Radio bemærker hertil, at foreningen ikke ønsker at ændre den foreslåede placering i den nordlige ende af Julius Thomsens Plads, da denne ligger synlig fra Rosenørns Alle (hvormed mange kan få glæde af monumentet) og tæt på et offentligt toilet. Stjerne Radio har desuden oplyst, at projektet planlægges med flytbare fundamenter.

Afledt drift

Forvaltningen er i dialog med Stjerne Radio om de supplerende projektdetaljer, der kan afdække de afledte driftsopgaver, herunder at disse har et rimeligt omfang. I lyset af foreningens relativt beskedne størrelse indstiller forvaltningen, at Frederiksberg Kommune varetager den fremadrettede drift, idet udgifter hertil vil kunne afholdes inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme (der er ikke afsat midler specifikt til driften af monumentet). Omfanget af driftsomkostningerne er fortsat under afklaring. Der vil blive forelagt en sag herom, når omfanget er endelig kendt.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at projektmateriale er fyldestgørende. Forvaltningen vurderer ligeledes, at en placering af monumentet ved Forums hovedindgang vil nedbringe risici i forhold til det underjordiske fjernvarmeanlæg og placere monumentet i synlig kontakt med de besøgende i Forum.

Forvaltningen vurderer, at Frederiksberg Kommune vil kunne varetage driften af monumentet. Forvaltningen vurderer yderligere, at projektet vil kunne indvies til efteråret 2023, som Stjerne Radio ønsker, såfremt den tilstrækkelige finansiering er tilvejebragt på det tidspunkt.

Økonomi

Der er med Budget 21-22 afsat rådighedsbevilling på 200.000 kr. i anlægsmidler som kommunalt bidrag til mindesmærket, idet de resterende midler skal fondsfinansieres. Rådighedsbeløbet er overført til Budget 2023 pga. "forsinkelser i projektet".

Hvis indstillingen tiltrædes meddeles anlægsbevilling på 0,2 mio. kr. i 2023 finansieret af det afsatte rådighedsbeløb under Miljø- og Trafikudvalget. Dermed er hele rådighedsbeløbet anlægsbevilliget.

Udgifter til afledt drift vil blive afholdt inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme, idet der forelægges en sag herom, når omfanget er endelig kendt.

Det bemærkes, at tilskuddet til Foreningen Stjerne Radio på 0,2 mio. kr. er blevet udbetalt i august 2023. Midlerne er brugt i overensstemmelse med formålet og Magistratens beslutning af 17. april 2023.

Borgmesterpåtegning

Det bemærkes, at der i 2023 er afholdt 0,2 mio. kr. i udgifter uden at der har været meddelt anlægsbevilling fra kommunalbestyrelsen. Der er tale om en teknisk fejl, som i praksis ikke har haft nogen betydning

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 21. august 2023, pkt. 129:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at projektmaterialer tages til efterretning,
2. at der arbejdes videre med en placering på Julius Thomsens Plads ud for Forums hovedindgang,
3. at Frederiksberg Kommune afholder udgifter til afledt drift af monumentet finansieres inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme, idet der forelægges en sag herom, når omfanget er endelig kendt - og
4. at der meddeles anlægsbevilling på 0,2 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023 under Miljø- og Trafikudvalget for at give tilskud til Foreningen Stjerne Radio, som har fået opgaven med at realisere værket.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 21. august 2023, pkt. 129:

Sagen blev udsat efter drøftelse med henblik på besigtigelse.

Indstilling 18. september 2023, pkt. 144:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at projektmaterialer tages til efterretning,
2. at der arbejdes videre med en placering på Julius Thomsens Plads ud for Forums hovedindgang,
3. at Frederiksberg Kommune afholder udgifter til afledt drift af monumentet finansieres inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme, idet der forelægges en sag herom, når omfanget er endelig kendt - og
4. at der meddeles anlægsbevilling på 0,2 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023 under Miljø- og Trafikudvalget for at give tilskud til Foreningen Stjerne Radio, som har fået opgaven med at realisere værket.

Indstilling 25. september 2023, pkt. 259:

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at projektmaterialer tages til efterretning, idet udvalget ønsker at de eksisterende bænke bevares som i dag og montre gøres mindre til en maksimal højde på 2 meter samt rykkes fri af bedene,
2. at der arbejdes videre med en placering på pladsen ud mod Rosenørns Allé,
3. at Frederiksberg Kommune afholder udgifter til afledt drift af monumentet finansieret inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme, idet der forelægges en sag herom, når omfanget er endelig kendt, og
4. at der meddeles anlægsbevilling på 0,2 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023 under Miljø- og Trafikudvalget for at give tilskud til Foreningen Stjerne Radio, som har fået opgaven med at realisere værket.

Indstilling 2. oktober 2023, pkt. 177:

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at projektmaterialer tages til efterretning, idet udvalget ønsker at de eksisterende bænke bevares som i dag og montre gøres mindre til en maksimal højde på 2 meter samt rykkes fri af bedene,
2. at der arbejdes videre med en placering på pladsen ud mod Rosenørns Allé,
3. at Frederiksberg Kommune afholder udgifter til afledt drift af monumentet finansieret inden for Miljø- og Trafikudvalgets ramme, idet der forelægges en sag herom, når omfanget er endelig kendt, og
4. at der meddeles anlægsbevilling på 0,2 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2023 under Miljø- og Trafikudvalget for at give tilskud til Foreningen Stjerne Radio, som har fået opgaven med at realisere værket.

Beslutning fra Kommunalbestyrelsen 2022-2025, 2. oktober 2023, pkt. 177:

Sagen blev sendt retur til Miljø- og Trafikudvalget.

Punkt 180: Mødeplan 2024 for kommunalbestyrelsen og udvalg

00.22.00-G01-15-23

Resume

Kommunalbestyrelsen skal fastlægge mødeplanen for 2024 for kommunalbestyrelsen og udvalgene. Mødeplanen for 2024 følger det kendte mønster med den tilføjelse, at økonomiseminar for kommunalbestyrelsen i januar og budgetorientering for kommunalbestyrelsen i maj og august er skrevet ind.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at Magistraten indstiller til kommunalbestyrelsen at godkende den vedlagte mødeplan for kommunalbestyrelsen for 2024.

Forvaltningen indstiller, at Magistraten godkender den vedlagte mødeplan for Magistraten for 2024.

Forvaltningen indstiller til Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget, at de lægger en særskilt mødeplan for 2024 for udvalget med højst 10 udvalgsmøder i 2024 og på de foreslåede mødeaftener.

Forvaltningen indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen fastlægger hvert år mødeplanen for de politiske møder i kommunalbestyrelsen og udvalgene for deres vedkommende det følgende år.

Et forslag til mødeplan for 2024 er vedlagt denne sag. Forslaget til mødeplan fastholder principperne for mødekadence i forhold til tidligere år, herunder at de fastlagte politiske møder afholdes mandag aften. Som følge af aftalen om Frederiksberg Kommunes budget for 2024 skal Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget fastlægge højst 10 udvalgsmøder i løbet af 2024.

Første halvår 2024

Efter det vedlagte udkast til mødeplan vil de ordinære politiske møder begynde med udvalgsmøder den 8. januar 2024. Der er økonomiseminar for kommunalbestyrelsen den 29. januar, en udvalgsaften. Der er vinterferie i uge 7, og påsken falder i uge 13-14. Der er lagt en ekstra udvalgsaften ind i april af hensyn til kommunalbestyrelsens behandling af Frederiksberg Kommunes årsregnskab. Det betyder, at der op til kommunalbestyrelsesmødet den 29. april er tre udvalgsaftener.

Som i tidligere år foreslås det, at der afholdes budgetorientering i foråret, hvor 1. finansielle orientering gennemgås for hele kommunalbestyrelsen. Grundet pinsen, den 20. maj, foreslås orienteringen afholdt om eftermiddagen inden mødet i kommunalbestyrelsen den 27. maj. Det foreslås også, at der afholdes et ekstraordinært møde i Magistraten den samme dag, hvor der alene er 1. finansielle orientering på dagsordenen.

Hvis der ikke er ønske om et ekstraordinært møde i Magistraten den 27. maj, er det muligt at vente med behandlingen af 1. finansielle orientering til den 3. juni, men at fastholde budgetorienteringen for hele kommunalbestyrelsen den 27. maj 2024.

Folkemødet på Bornholm foregår i 2024 den 13.-15. juni. Det sidste møde inden sommerferien er efter den foreslåede mødeplan kommunalbestyrelsens møde den 17. juni 2024.

Andet halvår 2024

Efter det vedlagte udkast til mødeplan vil den første mødeaften efter sommerferien blive den 12. august 2024. Det sidste møde inden jul er den 2. december 2024.

Der er budgetorientering for kommunalbestyrelsen den 19. august 2024, en udvalgsaften.

Som det fremgår af mødeplanen, er der 1. behandling af budget 2025 den 2. september 2024 og 2. behandling den 7. oktober 2024. Budgetkonferencen afholdes den 6.-7. september 2024. Forvaltningen har indhentet information fra partierne om, hvornår landsråd, kongresser, landsmøder mv. ligger i 2024 for så vidt muligt at undgå overlap mellem budgetkonferencen og partiernes landsmøder.

Forvaltningen har fået oplyst følgende om landsmøder for de partier, der på nuværende tidspunkt er repræsenteret i kommunalbestyrelsen:

C har landsråd den 21.-22. september 2024.

Ø har årsmøde - afventer

A har kongres den 13.-15. september 2024.

B har landsmøde den 14.-15. september 2024.

V har landsmøde den 16.-17. november 2024.

F har landsmøde - afventer

M har årsmøde den 16. marts 2024.

På baggrund af information fra partierne synes der ikke at være konflikter mellem landsmøder mv. og det foreslåede tidspunkt for budgetkonferencen i Frederiksberg Kommune.

Efterårsferien er i uge 42. Mandagen efter efterårsferien holdes mødefri.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Magistraten, samtlige fagudvalg, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 30. oktober 2023, pkt. 277:

Forvaltningen indstiller, at Magistraten indstiller til kommunalbestyrelsen at godkende den vedlagte mødeplan for kommunalbestyrelsen for 2024.

Forvaltningen indstiller, at Magistraten godkender den vedlagte mødeplan for Magistraten for 2024.

Forvaltningen indstiller til Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget, at de lægger en særskilt mødeplan for 2024 for udvalget med højst 10 udvalgsmøder i 2024 og på de foreslåede mødeaftener.

Forvaltningen indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Beslutning fra Magistraten 2022-25, 30. oktober 2023, pkt. 277:

Magistraten udsatte sagen efter drøftelse, idet forvaltningen blev anmodet om at overveje om budgetkonferencen kan flyttes til ultimo september. Herudover skal et nyt mødeplanudkast baseres på, at første udvalgsaften er den 15. januar 2024, og efterfølgende den 22. januar 2024 med møde i kommunalbestyrelsen den 29. januar 2024. De øvrige konsekvenser overvejes, herunder om der i februar måned alene skal holdes en udvalgsaften op til planlagt møde i kommunalbestyrelsen den 26. februar 2024.

Indstilling 30. oktober 2023, pkt. 100:

Forvaltningen indstiller, at Magistraten indstiller til kommunalbestyrelsen at godkende den vedlagte mødeplan for kommunalbestyrelsen for 2024.

Forvaltningen indstiller, at Magistraten godkender den vedlagte mødeplan for Magistraten for 2024.

Forvaltningen indstiller til Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget, at de lægger en særskilt mødeplan for 2024 for udvalget med højst 10 udvalgs møder i 2024 og på de foreslåede mødeaftener.

Forvaltningen indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Beslutning fra Undervisningsudvalget 2022-25, 30. oktober 2023, pkt. 100:

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling 30. oktober 2023, pkt. 93:

Forvaltningen indstiller, at Magistraten indstiller til kommunalbestyrelsen at godkende den vedlagte mødeplan for kommunalbestyrelsen for 2024.

Forvaltningen indstiller, at Magistraten godkender den vedlagte mødeplan for Magistraten for 2024.

Forvaltningen indstiller til Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget, at de lægger en særskilt mødeplan for 2024 for udvalget med højst 10 udvalgs møder i 2024 og på de foreslåede mødeaftener.

Forvaltningen indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Indstilling 30. oktober 2023, pkt. 87:

Forvaltningen indstiller, at Magistraten indstiller til kommunalbestyrelsen at godkende den vedlagte mødeplan for kommunalbestyrelsen for 2024.

Forvaltningen indstiller, at Magistraten godkender den vedlagte mødeplan for Magistraten for 2024.

Forvaltningen indstiller til Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget, at de lægger en særskilt mødeplan for 2024 for udvalget med højst 10 udvalgs møder i 2024 og på de foreslåede mødeaftener.

Forvaltningen indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Beslutning fra Børneudvalget 2022-25, 30. oktober 2023, pkt. 87:

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling 30. oktober 2023, pkt. 48:

Forvaltningen indstiller, at Magistraten indstiller til kommunalbestyrelsen at godkende den vedlagte mødeplan for kommunalbestyrelsen for 2024.

Forvaltningen indstiller, at Magistraten godkender den vedlagte mødeplan for Magistraten for 2024.

Forvaltningen indstiller til Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget, at de lægger en særskilt mødeplan for 2024 for udvalget med højst 10 udvalgs møder i 2024 og på de foreslåede mødeaftener.

Forvaltningen indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Indstilling 30. oktober 2023, pkt. 62:

Forvaltningen indstiller, at Magistraten indstiller til kommunalbestyrelsen at godkende den vedlagte mødeplan for kommunalbestyrelsen for 2024.

Forvaltningen indstiller, at Magistraten godkender den vedlagte mødeplan for Magistraten for 2024.

Forvaltningen indstiller til Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg og Kultur- og Fritidsudvalget, at de lægger en særskilt mødeplan for 2024 for udvalget med højst 10 udvalgs møder i 2024 og på de foreslåede mødeaftener.

Forvaltningen indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø- og Trafikudvalget, at de fastlægger en mødeplan for 2024 for udvalget på de foreslåede mødeaftener.

Bilag

forslag mødeplan 2024